

Barry B. Longyear

DUȘMANUL

DUȘMANUL

Nuvelă

Traducere de Mihai-Dan PAVELESCU

Enemy Mine

Premiul Nebula 1979

Premiul HUGO 1980

Scriitorul american **Barry B. Longyear** este, actualmente, profesor de literatură la o școală din Farmington (statul Maine), localitate în care conduce, împreună cu soția sa, și o mică editură.

S-a născut la Harrisburg, a absolvit cursurile Academiei Militare din statul Virginia, ale Institutului de Artă din Pittsburg, ale Școlii de balistică din Texas și ale Universității de Studii Sociale din Detroit. A mai lucrat ca tehnician în Okinawa și Key West, producător de microfilme în Detroit, editor în Philadelphia.

B. L. scrie din 1978. În 1979 a obținut prestigiosul Premiu sf Nebula (acordat de critica de specialitate din SUA) pentru nuvela „Enemy Mine” („Dușmanul”). Pentru același text primește, în 1980, marele premiu Hugo (acordat prin votul participanților) la Convenția Mondială Science Fiction ținută în acel an la Boston și Premiul comemorativ John W. Campbell. A doua nuvelă scrisă – „Savage Planet” („Planeta Sălbatică”) publicată în revistele de mare circulație „Analog” și „Isaac Asimov's SF Magazine” a obținut și ea, în 1981, premiul J. W. Campbell.

Unul din cele mai apreciate texte ale sale a fost „The

Carpenter”, în care misterul, istoria și mitologia se amestecă într-o povestire despre un om de acum două mii de ani.

B. L. declară că scrie poveștile pe care i-ar plăcea să le citească. Nu agreează hard-sf-ul, cu mașinării și creaturi metalice. Povestirile lui vorbesc despre oameni, despre gândurile și visele lor.

A. BORLAN

Mâinile cu trei degete ale drakului se flexară. Puteam citi în ochii lui galbeni dorința de a ține în degetele acelea o armă… sau beregata mea. Dezmorțindu-mi la rândul meu degetele, am știut că și el citea același lucru în ochii mei.

— *Irkmaan!* scuipă creatura.

— Drak împuțit! Am ridicat mâinile la nivelul pieptului și am început să-i fac semne: Haide, drakule; hai s-o iei pe cocoașă.

— *Irkmaan vaa, koruum su!*

— Vrei să vorbești, sau să te bați? Haide!

Simțeam, înapoia mea, oceanul – un cazan fierbând cu talazuri înspumate ce amenințau să mă înghită, așa cum făcuseră cu naveta. Plonjasem cu ea direct în ocean. Drakul ejectase atunci când propria lui navetă luase foc în pătura superioară a atmosferei, dar reușise să-mi avarieze sursa energetică. Eram epuizat de înotul până la plaja cenușie și stâncoasă și de strădania de a ajunge într-un loc sigur. Îndărătul drakului, printre stâncile de pe colina altfel stearpă, puteam zări capsula cu care se ejectase. Cu mult deasupra capetelor noastre, rasa lui și a mea continuau să se lupte, disputându-și posesia unui colțișor nelocuit și necunoscut. Drakul continua să rămână pe loc așa încât am rostit fraza învățată la instrucție – o frază specială ce trebuia

să-nnebunească orice Drak:

— *Kiz da yuomeen, Shizumaat!*

Asta însemna: Shizumaat, cel mai slăvit filosof Drak, mănâncă excremente de kiz. Ceva asemănător cu actul de a înfunda carne de porc pe gâtul unui musulman.

Stupefiat, Drakul căscă gura, apoi o închise și mânia îi preschimbă culoarea din galben în cafeniu-roșcat.

— *Irkmaan, tu Mickey Mouse prost este!*

Jurasem să lupt și să mor pentru multe lucruri, dar, din întâmplare, rozătorul acela venerabil nu era unul dintre ele. Am izbucnit în râs și am continuat să râd până când spasmele combinate cu oboseala m-au făcut să cad în genunchi. M-am străduit să-mi țin ochii deschiși, ca să-mi urmăresc dușmanul. Drakul alerga spre faleză îndepărtându-se de mine și de ocean. M-am răsucit pe jumătate și am întrezărit un milion de tone de apă cu o clipă înainte de a se prăbuși peste mine, lăsându-mă fără cunoștință.

* * *

— *Kiz da yuomen, Irkmaan, ne?*

Ochii îmi erau plini de nisip și mă usturau din cauza sării, însă *o* parte a conștiinței mele remarcă: „Hei, ești viu!” Am vrut să-mi scot nisipul din ochi și am constatat că mâinile îmi erau legate. Prin mâneci trecea o vergea metalică de care îmi erau încătușate încheieturile. Pe măsură ce lacrimile îmi spălau nisipul din ochi, îl puteam distinge pe drak, așezat pe un bolovan negru și neted, privindu-mă. Pesemne el mă scosese din băltoacă.

— Mersi, față-de-broscoi. Ce-i cu legăturile astea?

— *Ess?*

Am încercat să-mi agit brațele și am reușit să sugerez o navetă cosmică pe cale de a se prăbuși.

— Dezleagă-mă, drak blestemat!

Stăteam pe nisip, cu spatele rezemat de o stâncă.

Drakul zâmbi, arătându-și mandibulele superioare și inferioare care aveau aspect omenesc – numai că, în loc de

dinți distincți, purtau o lamă continuă.

— *Eh, ne, Irkmaan.*

Se ridică, se îndreptă spre mine și verifică legăturile.

— Dezleagă-mă!

Zâmbetul dispăru.

— *Ne!* Arătă către mine cu un deget galben: *Kos son va?*

— Nu vorbesc Draka, față-de-broscoi. Știi Esper sau engleză?

Drakul înălță aproape omenește din umeri, apoi arătă spre pieptul său:

— *Kos va son Jeriba Shigan.* Mă indică iarăși cu degetul: *Kos son va?*

— Davidge. Mă numesc Willis E. Davidge.

— Ess*?*

Mi-am încercat limba cu silabele nefamiliare.

— *Kos va son Willis Davidge.*

— *Eh,* încuviință Jeriba Shigan apoi flutură din degete. *Dasu, Davidge.*

— La fel și ție, Jerry.

— *Dasu, dasu!*

Jeriba începuse să pară puțin agitat. Am ridicat din umeri cum am putut mai bine. Drakul se aplecă, prinse cu ambele mâini pieptții salopetei mele și mă trase în picioare.

— *Dasu, dasu,kizlode!*

— Bine! Deci *dasu* înseamnă „scoală-te”. Ce-i aia *kizlode?*

Jerry râse.

— *Gavey „kiz”?*

— Da, eu *gavey.*

— *Lode,* își arătă Jerry capul, apoi îl indică pe al meu și adăugă: *Kizlode, gavey?*

Am înțeles, apoi mi-am rotit brusc brațele, izbindu-l pe Jerry cu vergeaua metalică în partea de sus a capului. Drakul s-a împleticit îndărăt până s-a izbit de un bolovan, părând surprins. Ridică o mână spre cap și o retrase acoperită de puroiul albicios pe care drakii îl numesc sânge. Mă privi ucigaș.

— *Gefh! Ne, Gefh, Davidge!*

— Vino s-o încasezi, Jerry, *kizlode* afurisit!

Jerry plonjă spre mine și am încercat să-l pocnesc iarăși cu vergeaua, însă Drakul îmi prinse încheietura dreaptă cu ambele mâini și folosind momentul meu de inerție, mă răsuci, izbindu-mă cu spinarea de o altă stâncă. Pe când îmi trăgeam răsuflarea, Jerry ridică un pietroi și se îndreptă spre mine cu intenția vădită de a-mi face dovleacul terci. Rezemându-mă bine cu spatele de stâncă, am ridicat un picior și l-am lovit pe drak în mijloc, aruncându-l pe nisip. M-am repezit, gata să-i fărâm tărtăcuța, dar el a arătat ceva înapoia mea. M-am întors și am zărit un alt talaz spumegând și îndreptându-se către noi.

— *Kiz!*

Jerry sări în picioare și o luă la fugă spre faleză, urmat îndeaproape de mine.

În vreme ce talazul mugea îndărătul nostru, ne-am strecurat printre bolovanii negri până când am ajuns la capsula de ejecție a lui Jerry. Drakul se opri, puse umărul sub carcasa ovoidă șiîncepu s-o rostogolească în susul pantei. I-am înțeles intenția. Capsula conținea alimente și echipament de supraviețuire familiar pentru amândoi.

— Jerry! am urlat, căutând să acopăr zgomotul valului ce se apropia cu repeziciune. Scoate vergeaua asta blestemată, să te ajut!

Drakul se încruntă spre mine.

— Vergeaua, *kizlode,* scoate-o! Am aplecat capul spre brațul meu întins.

Jerry strecură un pietroi sub capsulă, ca s-o împiedice să se rostogolească înapoi, după care îmi dezleagă rapid mâinile și trase vergeaua. Am pus umărul amândoi la capsulă, rostogolind-o în sus. Talazul izbi și escaladă rapid panta, până ce apa ne ajunse la piept. Capsula se ridică aidoma unui dop și, ca s-o putem controla până la retragerea valului, am proptit-o între trei stânci.

După ce apa se scurse, am rămas pe loc gâfâind.

Jerry se trânti pe nisip, se rezemă cu spatele de un pietroi și privi pâraiele care reveneau în ocean.

— *Magasienna!*

— Ai dreptate, frățioare.

Am căzut lângă drak; ne-am înțeles din ochi asupra unui armistițiu temporar și am ațipit imediat.

Ochii mi s-au deschis asupra unui cer pe care clocoteau nuanțe negre și cenușii. Lăsându-mi capul pe umărul stâng, m-am uitat după drak. Continua să rămână nemișcat. La început, mi-am spus că ar fi momentul ideal să termin cu Jerry. După aceea, m-am gândit cât de prostească părea neînsemnata noastră lupta prin comparație cu nebunia oceanului din jur. De ce nu venise echipa de salvare? Oare flota Drakă o distrusese pe a noastră? De ce nu apăruseră drakii să-l salveze pe Jerry? Se omorâseră între ei? Nu știam nici măcar unde mă aflam. O insulă... O zărisem în timpul coborârii, dar unde era situată și care era poziția ei relativă? Fyrine IV; planeta n-avea nici măcar un nume propriu-zis, însă era îndeajuns de importantă ca să mori pentru ea.

Cu un efort, m-am ridicat în picioare. Jerry deschise ochii și se ghemui rapid într-o poziție de apărare. Mi-am fluturat mâna și am clătinat din cap.

— Liniștește-te, Jerry. Mă duc doar să arunc o privire.

M-am întors cu spatele la el și am pornit-o printre bolovani. Am mers câteva minute în susul pantei până am ajuns pe faleză.

Era într-adevăr o insulă, dar nu una prea mare. Din câte puteam aprecia, mă aflam la vreo optzeci de metri deasupra oceanului, în vreme ce insula însăși avea o lungime de doi kilometri și o lățime mai mică de un kilometru. Vântul care îmi lipea salopeta de trup reușea să-i usuce țesătura, dar când am privit în jur, la bolovanii șlefuiți din vârful falezei, mi-am dat seama că ne puteam aștepta la talazuri mai mari decât amărâtele pe care le văzusem.

Înapoia mea se auzi căzând o piatră și, întorcându-mă, l-am văzut pe Jerry urcând panta. Când ajunse sus drakul privi împrejur. M-am apropiat de unul din bolovani, am trecut cu palma peste el ca să-i indic netezimea, apoi am arătat spre ocean.

— *Ae, gavey,* încuviință Jerry. Arătă capsula, după aceea către noi: *Echey masu, nasesay.*

M-am încruntat și am indicat și eu capsula.

— *Nasesay?* Capsula?

— *Ae,* capsulă nasesay. *Echey masu*, își arătă Jerry picioarele.

Am clătinat din cap.

— Jerry, dacă tu *gavey* cum s-au șlefuit bolovanii ăștia, am pus mâna pe unul dintre ei, atunci tu *gavey* că *masu nasesay* aici sus nu ne ajută cu nimic. Cu mâinile, am descris o mișcare ondulatorie în sus și jos. Valuri, am rostit, apoi am arătat oceanul de dedesubt: Valuri, aici sus. Valuri, *gavey?*

— *Ae, gavey.*

Jerry privi în jurul falezei, după care își frecă fața. Se apropie de niște pietre mai mici și începu să le pună una peste cealaltă.

— *Viga, Davidge.*

M-am ghemuit lângă el și l-am urmărit cum construia cu degete dibace un cerc de pietricele, care se transformă rapid într-o arenă de mărimea unei căsuțe pentru păpuși. Jerry puse un deget în centrul cercului:

— *Echey, nasesay.*

* * *

Pe Fyrine IV, zilele păreau de trei ori mai lungi decât oricare zile cunoscute mie de pe alte planete locuibile. Folosesc termenul „locuibile” cu oarece rezerve. Prima zi am petrecut-o străduindu-ne din răsputeri să urcăm *nasesay-ul l*ui Jerry în vârful falezei. Noaptea a fost prea întunecoasă ca să putem continua lucrul și cu un frig pătrunzător până în oase. Am demontat scaunul pilotului din capsulă și am reușit să ne înghesuim amândoi în spațiul rămas. Căldura trupurilor noastre a mai îndreptat puțin lucrurile; între perioadele de somn ne-am trecut vremea ciugulind din rațiile de hrană ale lui Jerry (aveau gust de pește amestecat cu brânză veche) și încercând să lămurim niște chestiuni lingvistice.

— Ochi.

— *Thuyo.*

— Deget.
— *Zurath.*
— Cap.
— *Lode,* începu drakul să râdă.
— Ha, ha, ce caraghios!
— *Ha, ha!*

În zorii celei de-a doua zile, am rostogolit și am împins capsula în centrul falezei și am fixat-o între două stânci mari. Una dintre ele avea o proeminență, care speram că va ține capsula pe loc în momentul izbirii vreunui talaz. În jurul stâncilor și capsulei am așternut o fundație din bolovani mai mari și am umplut spațiile dintre ei cu pietricele. Când zidul a ajuns la înălțimea genunchiului, am constatat că zidăria cu pietre rotunde și șlefuite nu putea continua fără mortar. După mai multe încercări, am învățat cum să spargem pietrele pentru a obține fețe plate. Tehnica era să izbești o piatră de vârful alteia. Ne-am împărțit sarcinile prin rotație, unul spărgea bolovani, iar celălalt construia. Roca era aproape un obsidian și a fost nevoie, tot prin rotație, să ne scoatem așchiile din mâini și față. Ca să terminăm zidul, am muncit nouă zile și nopți din acelea nesfârșite, timp în care valurile ne-au dat târcoale de multe ori, iar unul ne-a inundat până la glezne. În șase din cele nouă zile a plouat. În echipamentul capsulei am găsit o pătură din plastic, care a devenit acoperișul nostru. S-a curbat în centru, însă gaura pe care i-am făcut-o acolo permitea apei să se scurgă, rămânând astfel aproape uscați și cu o sursă de apă proaspătă. Dacă avea să năvălească un talaz ceva mai hotărât ne puteam lua adio de la acoperiș; însă amândoi aveam încredere în zidurile groase, de aproape doi metri la bază și peste un metru în vârf.

După ce am terminat, ne-am instalat înăuntru și ne-am admirat opera aproape oora, până când ne-am dat seama că devenisem șomeri.

— Și acum, Jerry?
— Yes.
— Acum ce mai facem?
— Acum, noi așteaptă. Drakul înălță din umeri. Altceva ce,

ne?

— *Gavey,* am încuviinţat eu. M-am ridicat şi m-am îndreptat spre ieşirea/intrare. Neavând lemn pentru uşă, acolo unde rândurile ar fi trebuit să se întâlnească, îl curbasem pe unul spre exterior, prelungindu-l cu vreo trei metri în jurul celuilalt, cu deschiderea în partea opusă celei din care predominau vânturile. Acestea nu mai conteneau, dar ploaia se oprise. Adăpostul nu era cine ştie ce arătos, însă aveam o mulţumire privindu-l cum stătea acolo, înfipt în mijlocul insulei pustii. După cum remarcase Shizumaat „Viaţă inteligentă sfidând universul”. Sau, cel puţin, aşa am priceput eu din ghiveciul de engleză al lui Jerry. Am înălţat din umeri şi, cu o aşchie ascuţită de piatră culeasă de pe jos, am tras încă o linie pe stânca înaltă ce-mi slujea drept calendar. Cu totul, erau zece linii, iar sub cea de-a şaptea un „x” micuţ, marcând talazul cel mare, ce acoperise vârful falezei.

Am azvârlit aşchia.

— La naiba, urăsc locul ăsta!

— E*ss?* Din ieşirea/intrare apăru capul lui Jerry. Cine vorbeşte cu, Davidge?

L-am privit pe drak, apoi am făcut un gest de lehamite.

— Cu nimeni.

— *Ess va,* „nimeni”?

— Nimeni. Nimic.

— *Ne gavey,* Davidge.

M-am împuns cu degetul în piept.

— Cu mine vorbesc, cu mine! Tu *gavey* asta, faţă-de-broscoi?

Jerry clătină din cap.

— Davidge, acum eu dormi. Nu vorbi mult nimeni, ne?

Dispăru înapoi în adăpost.

— La fel si maică-ta!

M-am întors şi am coborât panta. Numai că pentru a respecta adevărul, tu faţă-de-broscoi, n-ai o mamă... sau un tată. *Dacă aţi putea alege, cu cine v-ar place să naufragiaţi pe o insulă pustie?* M-am întrebat dacă existase cineva care să fi ales vreodată un colţ umed şi îngheţat al iadului laolaltă

cu un ambisexuat, un hermafrodit.

La jumătatea pantei am pornit-o pe poteca marcată cu pietricele până am ajuns la băltoaca mea, pe care o botezasem *Ferma Melcilor.* În jurul bălții se aflau mai mulți bolovani șlefuiți de valuri, iar dedesubtul pietroaielor aflate imediat sub nivelul apei trăiau cei mai grași melci portocalii văzuți vreodată de amândoi. Îi descoperisem într-una din pauzele lucrului la adăpost și-i arătasem lui Jerry.

— Și ce? înălțase drakul din umeri.

— Cum „și ce”? Jerry, rațiile alea n-or să dureze o veșnicie. Când se vor termina, noi ce o să mâncăm?

— Mâncăm? Jerry se strâmbă privind fojgăiala de sub bolovani. *Ne, Davidge.* Înainte, salvează. Caută, găsesc, salvează.

— Și dacă nu ne vor găsi? Atunci ce facem?

Jerry se strâmbă iarăși, apoi porni către adăpostul pe jumătate terminat.

— Atunci noi bea apă, până găsesc.

Mai mormăi ceva despre excremente de kiz și papilele mele gustative, după care dispăru.

Mai târziu, înălțasem malurile din jurul băltoacei, sperând că protecția față de mediul ostil avea să ducă la sporirea melcilor. Am căutat sub câțiva bolovani, dar nu erau semne că se înmulțiseră. Nici de data aceasta n-am reușit să mă autoconving să mănânc așa ceva. Am pus la locul ei piatra sub care mă uitasem, m-am ridicat și am privit oceanul. Deși eterna pătură de nori continua să nu lase razele lui Fyrine să usuce solul, nu ploua și ceața obișnuită se ridicase.

În direcția din care sosisem eu pe plajă, oceanul se întindea până la linia orizontului. Între crestele albe de spumă era una neagră ca inima unui cămătar. Cam la cinci kilometri depărtare de insulă se formau linii paralele de brizanți. Privit din locul unde stăteam eu, centrul brizanților avea să izbească insula, în timp ce restul aveau să treacă spumegând mai departe. În dreapta, pe aceeași linie cu talazurile, puteam întrezări altă insuliță, la o depărtare de vreo zece kilometri. Urmărind drumul brizanților, am privit spre dreapta în zare și, acolo unde albul murdar al oceanului ar fi

trebuit să se contopească cu cenușiul palid al cerului, am distins o linie neagră la orizont.

Cu cât mă străduiam mai tare să-mi reamintesc hărțile continentelor de pe Fyrine IV, cu atât deveneau mai neclare. Nici Jerry nu-și putea aminti nimic… sau nu-mi spunea mie. De fapt, de ce să le fi ținut minte? Lupta urma să se desfășoare în spațiu, fiecare rasă încercând s-o împiedice pe cealaltă să-și stabilească o bază orbitală în sistemul Fyrine. Nimeni nu dorea să debarce pe vreuna din planetele Fyrine, cu atât mai puțin să se războiască pe sol. Cu toate acestea, indiferent ce nume ar fi purtat, era pământ și mult mai întins decât petecul de nisip și piatră ocupat de noi.

Problema era cum să ajungem acolo. Lipsiți de lemn, foc, frunze sau piei de animale, Jerry și cu mine eram cerșetori în comparație cu trogloditul cel mai nevoiaș. Singurul obiect pe care îl aveam, și care ar plutit, era *nasesay.* Capsula. De ce nu? Totul era să-l conving pe Jerry.

În seara aceea, pe când cenușiul se transforma încet în negru, Jerry și cu mine ne-am așezat în afara adăpostului, ciugulind din sferturile de rații. Ochii galbeni ai drakului cercetară dunga neagră de la orizont, apoi el clătină din cap:

— *Ne,* Davidge. Periculos este.

Mi-am îndesat toată rația în gură și am vorbit molfăind:

— Mai periculos decât să rămânem aici?

— Curând echipaj salvare, *ne?*

— Jerry, am rostit eu privindu-i ochii galbeni, nici tu nu mai crezi asta. M-am aplecat înainte, desfăcând brațele: Pe o insulă mai mare, șansele noastre vor fi mult mai bune. Protecție împotriva talazurilor mari, poate hrană…

— Nu poate, *ne?* arătă Jerry spre ocean. Cum *nasesay c*ârmești, Davidge? *Ess eh* talazuri, valuri, iau după plajă, *gavey? Bresha,* lipi el palmele cu zgomot. *Ess eh bresha* stânci, *ne*? Atunci noi moarte.

Mi-am scărpinat creștetul capului.

— Atât talazurile cât și vântul merg de aici într-acolo. Dacă insula aceea este destul de mare, nu trebuie să mai cârmim, *gavey?*

— Ne destul de mare; atunci? pufni Jerry.

— N-am spus că-i ceva mie-n sută…
— *Ess?*
— Mie-n sută; ceva absolut sigur, *gavey?* Jerry încuviință. Iar în privința izbitului de stânci, probabil că există o plajă ca asta de aici.
— Mie-n sută, *ne?*
Arn ridicat din umeri.
— Nu, nu-i ceva mie-n sută, dar ce rost are să rămânem aici? Nu știm cât de mult pot crește talazurile. Dacă vine unul care ne mătură de pe insulă? Atunci ce facem?
Jerry mă privi, îngustându-și ochii.
— Ce acolo, Davidge? Bază *Irkmaan, ne?*
Am început să râd.
— Ți-am mai spus, n-avem nicio bază pe Fyrine IV.
— De ce vrei pleci atunci?
— Îți repet, Jerry. Cred că acolo avem mai multe șanse.
— Hm. Drakul își încrucișa brațele. *Viga,* Davidge, *nasesay* rămâne. Eu știe.
— Ce știi?
Jerry pufni, apoi se ridică și intră în adăpost. După câteva clipe reveni și azvârli la picioarele mele o vergea metalică, lungă de vreo doi metri. Era cea cu care îmi imobilizase brațele.
— Davidge, eu știi.
Am înălțat sprâncenele, după aceea și umerii.
— Ce vrei să spui? Asta nu era din capsula ta?
— *Ne, Irkmaan.* M-am aplecat și am ridicat vergeaua. Suprafața metalului nu era corodată, iar la unul dintre capete se distingeau cifre arabe — o parte dintr-un număr. Speranțele mi-au renăscut pentru o clipă, însă au murit la loc atunci când am înțeles că era un cod civil. Am aruncat vergeaua pe nisip.
— Nu poți să știi de când stă aici, Jerry. Este un număr de cod civil iar, de la izbucnirea războiului în partea aceasta din galaxie nu s-a mai întreprins nicio expediție civilă. S-ar putea să fi rămas de la o străveche operație de populare, sau de la o misiune de exploatare.
Drakul o atinse cu vârful cizmei.

— Nou, *gavey?*

— Tu *gavey* oțel inoxidabil? i-am replicat.

Pufni și se întoarse către adăpost.

— Eu rămâne, *nasesay* rămâne: unde vrea, tu merge, Davidge?

În bezna nopții lungi, ferm așternută peste noi, vântul se înteți urlând și fluierând prin găurile din pereți. Acoperișul de plastic fâlfâia, zbătându-se înăuntru și afară cu o asemenea violență încât amenința fie să se rupă, fie să dispară în noapte. Jerry stătea pe nisip, sprijinindu-se cu spatele de *nasesay* parcă pentru a sublinia că atât el cât și capsula aveau să rămână locului, deși modul în care se umfla oceanul îi cam slăbea argumentele.

— Ocean rău acum este, Davidge, ne*?*

— E cam întuneric să-mi dau seama, dar cu vântul ăsta…

Am înălțat din umeri mai mult pentru mine decât pentru drak, deoarece în adăpost nu se întrezărea decât lumina slabă răzbătând prin acoperiș. Din clipă în clipă, puteam fi maturați de pe petecul acela de nisip.

— Jerry, e o prostie ce gândești despre vergeaua aia. De fapt, nici tu nu crezi…

— Surda. Drakul părea chinuit de remușcări, dacă nu de-a dreptul nefericit.

— *Ess?*

— *Ess eh „Surda”?*

— *Ae.*

Jerry rămase tăcut pentru *o* clipă.

— Davidge, *gavey* „nu sigur nu este”?

Am aranjat negațiile la locul lor.

— Vrei să spui „posibil”, „poate”, „probabil”?

— *Ae,* posibil poate probabil. Flota Drak nave Irkmaan are. Înainte război cumpăra; după război captura. Vergea posibilipoateprobabil drakă este.

— Deci, dacă pe insula aceea mare există o bază secretă, *surda* e o bază Drakă?

— Posibil poate probabil, Davidge.

— Jerry, adică vrei s-o încerci? Pe *nasesay?*

— *Ne.*

— *Ne?* De ce Jerry? Dacă ar fi o bază Drakă?
— *Ne! Ne* vorbi! Drakul părea că se îneacă cu vorbele.
— Jerry, vorbim de ce să *nu vorbim?* Dacă e să-mi sfârșesc zilele pe insula asta, am dreptul să știu: de ce?
— Davidge, rosti Drakul după *o* tăcere lungă.
— *Ess.*
— *Nasesay,* tu ia. Jumătate rații hrană lasă. Eu rămâne.
Am scuturat din cap ca să mi-l limpezesc.
— Vrei să plec singur cu capsula?
— Ce tu vrei este, *ne?*
— *Ae,* dar de ce? Ți-ai dat și tu seama că nu va fi nicio expediție de salvare.
— Posibilpoateprobabil.
— *Surda,* nimic. Știi că nu ne caută nimeni. Ce este? Ți-e frică de apă? Dacă ăsta-i motivul, putem…
— Davidge, gura-ți tacă. *Nasesay* tu ia. Eu *ne* tu nevoie, *gavey?*
Am încuviințat pe întuneric. Puteam lua capsula; la ce mi-ar mai fi trebuit și un drak morocănos – mai ales că armistițiul nostru putea înceta în orice clipă? Răspunsul mă făcea să mă simt puțin cam prost… uman. Poate că era unul și același lucru, Drakul era tot ceea ce mai rămăsese între mine și singurătatea absolută. Mai exista încă chestiunea minoră a supraviețuirii.
— Trebuie să mergem împreună, Jerry.
— De ce?
Am simțit că roșesc. Dacă oamenii simt nevoia aceasta a tovărășiei, de ce le este totuși rușine s-o recunoască?
— Pur și simplu, pentru că așa trebuie. Am avea șanse mai mari.
— Singur tu șanse mai mari are, Davidge. Dușman tău eu sunt.
Am încuviințat din nou și am zâmbit în beznă.
— Jerry, tu *qavey* „singurătate”?
— *Ne gavey.*
— Singur. Să fii singur, cu tine însuți.
— *Gavey* tu singur. Ia *nasesay!* Eu rămâne.
— Asta este… știi, *viga,* nu vreau.

— Tu vrea merge împreună? Din celălalt capăt al adăpostului răzbătu un chicotit încet: Tu place drak? Tu eu moarte, *irkmaan.* Jerry chicoti din nou. *Irkrmaan poorzhab l*a cap, *poorzhab.*

— Las-o moartă!

M-am lăsat să alunec în josul zidului, am netezit nisipul și m-am ghemuit cu spatele la drak. Vântul părea că se mai potolise și am închis ochii încercând să adorm. Într-o clipă, pocnetele acoperișului din plastic se contopiră cu fundalul de țiuituri și șuierături și simțeam cum mă fură somnul cândam auzit zgomot de pași pe nisip. M-am încordat gata să țâșnesc.

— Davidge?

Glasul lui Jerry se auzea foarte încet.

— Ce este?

L-am auzit pe drak așezându-se pe nisip lângă mine.

— Tu singurătate, Davidge. Despre ea greu tu vorbești, *ne*?

— Și ce dacă?

Drakul mormăi ceva ce se pierdu în vânt.

— Ce?

M-am întors și l-am zărit pe Jerry privind printr-o gaură din zid.

— De ce eu rămâne. Acum, eu spune ție, *ne*?

Am înălțat din umeri.

— Bine,de ce nu?

Jerry păru că se chinuiește cu cuvintele, apoi deschise gura să vorbească. Ochii i se holbară, largi.

— *Magasiera!*

— Ess*?* m-am ridicat eu de pe nisip.

— Talaz! arătă Jerry spre deschizătura din zid.

L-am împins într-o parte și am privit. Spre insula noastră înainta furios și înspăimântător un munte de valuri cu crestele înspumate. Pe întuneric era greu de făcut o apreciere, însă primul talaz părea mai înalt decât cel care ne udase până la glezne cu câteva zile în urmă. Brizanții următori erau și mai mari. Jerry puse o mână pe umărul meu și l-am privit în ochi. Am rupt-o la fugă către capsulă. Pe când bâjbâiam prin beznă după chepengul de intrare, am auzit primul val bubuind în susul pantei. Abia atinsesem

chepengul și talazul s-a izbit de adăpost, năruind acoperișul. În mai puțin de *o* secundă eram sub apă, curenții dinăuntrul adăpostului învârtindu-ne precum niște rufe în mașina de spălat.

Valul se retrase și după ce mi-am șters apa din ochi am văzut că peretele dinspre vânt se prăbușise înăuntru.

— Jerry!

Dincolo de zidul sfărâmat l-am văzut pe Drak împleticindu-se pe afară.

— *Irkmaan?*

Înapoia lui zăream un al doilea brizant apropiindu-se.

— *Kizlode,* ce naiba faci acolo? Intră!

M-amîntors spre capsulă, încă bine înțepenită între cele două stânci, și am găsit mânerul. Când am deschis chepengul, Jerry a traversat ruinele zidului, apoi a căzut peste mine.

— Davidge… mereu talazuri vine! Mereu!

— Intră!

L-am împins prin chepeng și n-am mai așteptat să se tragă lateral. M-am azvârlit peste el și am tras ușa chiar în clipa când se izbi al doilea val. Am simțit capsula ridicându-se puțin și frecându-se de stânci.

— Davidge, noi plutim?

— Nu. Ne țin stâncile. N-o să pățim nimic, numai să se oprească talazurile.

— Peste tu mișcă.

— Ah!

M-am ridicat de pe pieptul lui Jerry și m-am sprijinit de unul din pereții cabinei. După puțin timp, capsula nu s-a mai legănat și am așteptat următorul brizant.

— Jerry?

— *Ess?*

— Ce voiai să-mi spui?

— De ce eu rămâne?

— Da.

— Despre asta eu greu vorbești, *gavey?*

— Știu, știu…

Talazul următor izbi și am simțit capsula ridicându-se și

lovindu-se de stâncă.

— Davidge, *gavey „vi nessa”?*

— Ne gavey.

— Vi nessa… mic eu, *gavey?*

Capsula căzu la loc și rămase nemișcată.

— Ce-i cu micul tu?

— Mic eu… mic drak. Din mine, *gavey?*

— Vrei să-mi spui că ești gravid?

— Posibilpoateprobabil.

— Stai așa, Jerry. Am făcut eu scuturând din cap. Nu vreau să ne înțelegem greșit. Gravid… o să ai un copil?

— *Ae,* copil, doi-zero-zero la rând, foarte important este, *ne?*

— Extraordinar. Și ce legătură are asta cu faptul că tu nu vrei să pleci pe insula cealaltă?

— Înainte, eu *vi nessa, gavey?Tean* moarte.

— Copilul tău… a murit?

— *Ae*. Oftatul drakului era smuls de pe buzele mamei universale. Eu cădere rănit. *Tean* moarte. *Nasesay* în ocean noi lovim, *Tean* răni, *gavey*?

— Ae, eu *gavey.*

Deci, lui Jerry îi era frică să nu piardă încă un copil. Cu siguranță, în timpul călătoriei cu capsula aveam să fim trântiți puternic de pereți, dar nici rămânerea pe petecul de nisip nu ne îmbunătățea șansele. Capsula nu se mai clintise de multă vreme și am decis să risc o privire afară. Hublourile mici ale cabinei păreau acoperite de nisip, de aceea am deschis chepengul. Am privit în jur: pereții adăpostului nu mai existau, M-am uitat spre ocean, însă nu se zărea nimic.

— Se pare că am scăpat, Jerry…

Am ridicat ochii spre cerul negru și am văzut deasupra mea coama albă a unui talaz prăbușindu-se.

— *Maga* naibii *siennia!*

Am trântit chepengul la loc.

— *Ess,* Davidge?

— Ține-te bine, Jerry!

Zgomotul apei izbind capsula ne asurzi complet. Ne-am lovit de stâncă o dată, de două ori, apoi am simțit cum ne

roteam și țâșneam în sus. Am încercat să mă agăț de ceva, dar capsula s-a prăbușit amețitor și am căzut peste Jerry. De acolo am fost azvârlit în peretele opus de care m-am izbit cu capul. Înainte de a-mi pierde cunoștința l-am auzit pe Jerry strigând:

— *Tean! Vi tean!*

***

...locotenentul apăsă butonul și pe ecran apăru o figură – înaltă, umanoidă, galbenă.

— Drak împuțit! urlară recruții din sală.

Locotenentul se întoarse către ei.

— Corect. Acesta este un drak.

— Observați că, în privința pigmentului, rasa Drakă este îmbrăcată în aceeași uniformă; toți sunt galbeni.

Recruții chicotiră politicoși. Of*ițerul se înfoie puțin, apoi, cu un spot luminos, începu să indice diferite trăsături.*

— Desigur, mâinile cu *trei degete sunt distinctive, ca și figura aproape lipsită de nas, care conferă drakului aspectul de broscoi. În general, vederea lor este mai bună decât a oamenilor, auzul cam la fel, iar mirosul... Locotenentul făcu o pauză: Mirosul este îngrozitor!*

Ofițerul rânji mulțumit de hohotul tunător al recruților. Când vacarmul se potoli, deplasă spotul pe o cută din pântecele siluetei.

— Aici își păstrează drakul orătăniile: cocoșelul și... păsărica.

Alte râsete.

— Așa este, drakii sunt ambisexuați. Același individ deține atât organele de reproducere masculine cât șt cele feminine. Locotenentul se întoarse către recruți: Spuneți-i unui drak să facă amor de unul singur, apoi priviți-l, pentru că poate! După ce chicotelile amuțiră, ofițerul întinse o mână spre ecran: Când întâlniți o asemeneacreatură, ce faceți?

— O UCIDEM...

...am șters ecranul și computerul s-a focalizat pe următoarea navă drakă, ce apărea pe display ca un x dublu. Drakul viră brusc la stânga, după aceea iarăși la dreapta. Am simțit autopilotul trăgându-mi naveta după cea dușmană, sortând sau ignorând imaginile false, încercând să-l fixeze pe drak în reticulul electronic.

— Haide, mutră-de-broscoi... puțin mai la stânga...

Imaginea crucii duble intră în domeniul de avertizare sonoră al display-ului și am simțit lansarea rachetei fixată sub naveta mea.

— T*e-am ras!*

Prin hublou am zărit licărirea detonării rachetei. Pe ecran, naveta drakă, lipsită de control, cădea în vrie spre suprafața acoperită de nori a lui Fyrine IV. Am picat după ea, ca să confirm lovirea țintei... temperatura învelișului exterior a crescut când am atins stratul superior al atmosferei.

— Hai odată, mama naibii, explodează!

Am, comutat sistemele navetei pe lupta atmosferică, deoarece devenise evident că trebuia să-l urmăresc pe drak până la sol. Totuși, deasupra norilor, drakul se opri din vrie și se întoarse. Am izbit comanda de anulare a autopilotului și am tras manșa la maximum. Naveta tremură, încercând să urce rapid. Toți știu: navele drake de luptă se descurcă mai bine în atmosferă... îndreptându-se către mine pe o traiectorie de interceptare... de ce nu trage, blestematul... chiar înainte de coliziune drakul se autoejectă... motoarele distruse; mai funcționează doar direcția. Urmăresc capsula care traversează norii, intenționând să-l găsesc pe nenorocitul de drak și să termin cu el...

* * *

Am zăcut secunde, sau poate ani în bezna din jurul meu. Mă simțeam atins, dar locurile unde eram atins păreau foarte, foarteîndepărtate. Întâi frisoane, apoi febra, iarăși frisoane, fruntea mea răcorită de o mână blândă. Am întredeschis ochii și l-am zărit pe Jerry, aplecat deasupra

mea, tamponându-mi fruntea cu ceva rece.
— Jerry, am reușit să șoptesc. Drakul mă privi în ochi și zâmbi.
— Bun este, Davidge. Bun este.
Lumina de pe chipul lui Jerry pâlpâi și am simțit miros de fum.
— Foc…
Jerry se dădu într-o parte și arătă spre centrul podelei de nisip a încăperii. Am întors capul cu grijă și am văzut că zăceam pe un pat din crenguțe moi și mlădițe. Vizavi de mine se afla un alt culcuș, iar între ele trosnea un foc vesel.
— Foc acum avem noi, Davidge. Și lemn, indică Jerry spre acoperișul din căpriori din lemn acoperiți cu frunze late.
M-am răsucit, am privit de jur împrejur, apoi am coborât capul care-mi pulsa dureros și am închis ochii.
— Unde suntem?
— Insula mare, Davidge. Valul de pe insula mică pe noi aruncat. Vânt și valuri pe noi aici dus. Dreptate tu avut.
— Nu… nu înțeleg? *Ne gavey.* Erau necesare câteva zile ca să ajungem la insula mare.
Jerry încuviință și cufundă ceva asemănător unui burete într-un fel de sticlă, plină cu apă.
— Nouă zile. Tu eu legat de *nasesay,* apoi aici pe pământ noi ajuns.
— Nouă zile? Am fost inconștient timp de nouă zile?
Jerry clătină din cap.
— Șaptesprezece. Aici noi ajuns opt zile… Drakul făcu din mână un semn spre spatele său.
— În urmă… acum opt zile.
— *Ae.*
Pe Fyrine IV, șaptesprezece zile echivalau cu peste o lună pe Pământ. Am redeschis ochii și l-am privit pe Jerry… Drakul părea în culmea fericirii.
— Ce-i cu *tean,* copilul tău?
Jerry își atinse mijlocul umflat.
— Bine este, Davidge. *Nasesay* mai mult tu rănit.
Mi-am stăpânit reflexul de a încuviința din cap.
— Mă bucur pentru tine.

M-am întors cu fața spre perete, o combinație de tulpini și frunze, și am închis ochii.
— Jerry?
— *Ess?*
— Mi-ai salvat viața.
— *Ae.*
— De ce?
Jerry rămase tăcut multă vreme.
— Davidge. Pe insula mică tu vorbit. Singurătate greu *gavey.* Mă apucă de braț: Acum, tu mâncare.
M-am răsucit spre el și am dat cu ochii de o scoică plină cu un lichid aburind.
— Ce-i asta, supă de pui?
— *Ess?*
— *Ess va?*
Am arătat farfuria, simțind pentru prima dată cât eram de slăbit.
Drakul se încruntă.
— Ca melc, dar lung.
— Țipar?
— *Ae,* dar țipar pe pământ, *gavey?*
— Adică „șarpe”?
— Posibilpoateprobabil.
Am încuviințat și am pus buzele la marginea scoicii. Am sorbit puțină fiertură, am înghițit-o și am lăsat căldura ei binefăcătoare să mi se răspândească în tot corpul.
— Bună.
— Tu *custa* vrei?
— *Ess?*
— *Custa.*
Jerry se întinse către foc și apucă o bucățică paralelipipedică dintr-o rocă transparentă. Am privit-o, am zgâriat-o cu unghia, apoi am atins-o cu vârful limbii.
— Dar e chiar sare!
— Tu *custa* vrei? zâmbi Jerry.
— Tot confortul, am râs eu. Bineînțeles, vreau *custa*.
Jerry luă sarea gemă, îi desprinse un colț cu ajutorul unei pietre mai mici, după aceea sfărâmă bucățica obținută între

alte două pietre. Întinse către mine palma, în mijlocul căreia se înălța o grămăjoară de cristale albe. Am luat puțin, am presărat granulele în supă și am amestecat cu degetul. Apoi, am sorbit prelung din zeama delicioasă. Am plescăit din buze.

— Fantastic!

— Bun, *ne?*

— Mai mult decât bun, fantastic!

Am sorbit încă o dată, și am plescăit exagerat din buze, dându-mi ochii peste cap.

— Fantastic, Davidge, *ne?*

— *Ae,* am încuviințat spre drak. Cred că-mi ajunge. Aș vrea să dorm.

— *Ae,* Davidge, *gavey.*

Jerry luă vasul și-l așeză lângă foc. După aceea, se îndreptă de spate, merse spre ușă și, ajuns acolo, se întoarse către mine. Ochii lui galbeni mă fixară pentru o clipă, apoi încuviință, se răsuci și ieși. Am închis ochii și am lăsat să mă adoarmă căldura focului.

După două zile, îmi încercam picioarele, mergând prin încăpere, iar peste alte două zile, Jerry mă ajută să ies afară. Coliba era situată în vârful unei pante lungi și blânde, în mijlocul unui crâng; niciunul dintre copaci nu era mai înalt de cinci, șase metri. Oceanul de-a pururi înspumat se afla la baza pantei, la peste opt kilometri de adăpost. Drakul mă purtase pe toată distanța aceea. La scurt timp după ce Jerry mă târâse pe uscat, credincioasa noastră *nasesay* se umpluse cu apă și fusese purtată de valurile oceanului. Odată cu ea dispăruseră și ultimele rații de alimente. Drakii sunt foarte mofturoși în privința mâncării, însă, în cele din urmă, foamea îl împinsese pe Jerry să guste unele din produsele faunei și florei locale – foamea și omul inconștient care se sfârșea lângă el, din lipsă de hrană. Drakul se stabilise asupra unei rădăcini conținând amidon, niște măceșe verzi, care, uscate, dădeau un ceai acceptabil, și carne de șarpe. Explorând mai departe, Jerry găsise o dolină de sare, parțial erodată. În zilele ce au urmat, am căpătat mai multă putere și am

completat lista bucatelor cu câteva tipuri de moluște marine și un sortiment de fructe, semănând cu un hibrid între o pară și o prună.

Pe măsură ce zilele se răceau, drakul și cu mine am fost nevoiți să acceptăm faptul că Fyrine IV avea o iarnă. În acest caz, trebuia să considerăm și posibilitatea unei ierni atât de aspre încât să nu permită căutarea hranei… și a lemnelor. Uscate lângă foc, măceșele și rădăcinile se păstrau bine, iar în privința cărnii, am încercat atât afumarea cât și sărarea. Folosind fibre din tufișuri, în loc de ață, Jerry și cu mine am cusut pieile de șarpe, obținând un fel de îmbrăcăminte de iarnă. Modelul pe care l-am acceptat, în cele din urmă, era alcătuit din două straturi de piele, între care se găsea un strat izolator din puf de la florile de măceș. Căzusem de acord asupra faptului că în colibă nu puteam rezista. După trei zile de căutări, am găsit prima peșteră, iar după alte trei zile, am descoperit-o pe cea adecvată țelurilor noastre. Gura cavernei se deschidea spre oceanul veșnic agitat, dar era situată într-o formațiune stâncoasă aflată cu mult deasupra nivelului acestuia. În jurul intrării în peșteră am găsit cantități mari de crengi rupte și bolovani. Crengile le-am strâns pentru foc; bolovanii i-am folosit ca să zidim intrarea, lăsând numai spațiul necesar unei uși cu balamale. Balamalele le-am făcut desigur din piele de șarpe, iar ușa din tulpini legate laolaltă cu fibre vegetale. Însă în prima noapte după ce am montat ușa, rafalele de vânt dinspre ocean au spulberat-o; de aceea am hotărât să revenim la modelul inițial, utilizat pe insuliță.

Locuința propriu-zisă a fost amenajată în adâncul peșterii, într-o sală întinsă, a cărei podea era acoperită cu nisip. Mai în adâncime, grota avea bazine naturale cu apă, bună pentru băut însă prea rece pentru baie. Sala respectivă am folosit-o drept magazie. Am stivuit lemne de-a lungul pereților din „dormitor” și am făcut culcușuri noi din piei de șarpe și puf de plante. În mijlocul încăperii, am construit o vatră respectabilă, având sprijinită deasupra jăratecului opiatră mare și netedă, drept plită. În cea dintâi noapte petrecută în locuința cea nouă, am descoperit că, pentru prima dată de

când naufragiasem pe planeta aceea blestemată, nu mai auzeam urletul vântului.

În nopțile lungi, stăteam lângă vatră, făcând fel de fel de nimicuri: mănuși, căciuli, pungi, și vorbind. Ca să mai alungăm monotonia, alternam zilele în care vorbeam în engleză cu cele în care conversam în drakă și, atunci când iarna ne-a izbit cu prima ei furtună de gheață, fiecare dintre noi se descurca bine în limba celuilalt.

Am vorbit despre copilul pe care-l aștepta Jerry.

— Cum o să-i pui numele, Jerry?

— Are deja un nume. Vezi tu, genealogia Jeriba are cinci nume. Eu mă numesc Shigan; înaintea mea a fost părintele meu, Gothig, înaintea lui Gothig a fost Haesni; înaintea lui Haesni a fost Ty, iar înaintea lui Ty a fost Zammis. Copilul se numește Jeriba Zammis.

— Dar de ce numai cinci nume?La oameni, copilul poate avea absolut orice nume îi aleg părinții lui. Ba mai mult, atunci când devine adult, omul își poate alege orice nume dorește.

Drakul mă privi cu ochii plini de milă.

— Davidge, cât de pierdut trebuie să te simți… Voi, oamenii… cât de pierduți trebuie să vă simțiți…

— Pierduți?

Jerry încuviință.

— Tu, din cine te tragi, Davidge?

— Te referi la părinții mei?

— Da.

— Mi-i amintesc foarte bine, am înălțat eu din umeri.

— Și părinții lor?

— Îl țin minte pe tatăl mamei mele. Îl vizitam deseori, când eram mai mic.

— Davidge, ce știi tu despre bunicul acesta?

Mi-am frecat bărbia.

— Cam greu de zis… cred că se ocupa cu agricultura… nu știu precis.

— Și părinții lui?

Am clătinat din cap.

— Îmi amintesc numai că, undeva de-a lungul genealogiei,

au existat atât englezi cât și germani. *Gavey* germani și englezi?

Jerry încuviință.

— Davidge, eu pot recita istoria neamului meu, începând de la stabilirea pe planetă a lui Jeriba Ty, unul dintre primii coloniști, acum o sută nouăzeci și nouă de generații. Pe Drako, în arhivele familiei noastre, există mărturii ce urmăresc, prin spațiu, genealogia neamului meu până la planeta de origine a Drakilor, Sindie, iar de acolo, șaptezeci de generații înapoi, până la Jeriba Ty, întemeietorul familiei Jeriba.

— Cum poți deveni întemeietor?

— Doar primul născut duce numele mai departe. Ceilalți trebuie să-și întemeieze propriile lor genealogii.

Am încuviințat din cap, impresionat.

— Totuși, de ce numai cinci nume? Pentru ca să fie mai ușor de reamintit?

— Nu, răspunse Jerry. Numele sunt termeni cărora noi le conferim personalitate; ele sunt aceleași cinci, banale, pentru a nu umbri faptele ce-i deosebesc pe cei ce le poartă. Numele meu, Shigan, a fost slujit de renumiți cărturari, ostași, filosofi și câțiva preoți. Numele copilului meu a fost purtat de savanți, profesori și exploratori.

— Tu ții minte toate îndeletnicirile strămoșilor tăi?

— Da. Precum și ce au făcut ei și unde anume. Pentru ca să fii recunoscut ca adult, așa cum am fost eu acum douăzeci și doi de ani, trebuie să-ți reciți genealogia înaintea arhivelor neamului. Zammis va face la fel, numai că va începe înșiruirea… zâmbi Jerry, cu numele meu, Jeriba Shigan.

— Poți recita pe dinafară aproape două sute de biografii?

— Da.

M-am dus și m-am întins în culcuș. Privind în sus, spre fumul absorbit prin crăpătura din tavanul încăperii, am început să pricep ce înțelegea Jerry prin a se simți pierdut. Un drak cu câteva zeci de generații în spatele lui știa cine era și ce urma să facă.

— Jerry?

— Da, Davidge.

— Vrei să mi le reciți și mie?

Am întors capul la timp ca să surprind pe chipul drakului o expresie de surpriză totală, transformându-se în fericire. Abia după scurgerea multor ani am aflat că-i făcusem lui Jerry o mare onoare, solicitându-i descendența. Printre Draki, aceasta reprezintă manifestarea unui respect deosebit, nu numai față de individ ci și față de neamul lui.

Jerry lăsă jos pălăria pe care o cosea, se ridică și începu:

— *Aici, înaintea voastră, stau eu, Shigan din spița Jeriba, născut din Gothig, profesorul de muzică. Un muzician cu mari merite, având printre elevii lui pe Datzizh din spița Nem, Perravane din spița Tuscor, și mulți alții mai puțin importanți. Educat în muzică la Shimuram, Gothig a stat înaintea arhivelor în anul 11.051 și a vorbit despre părintele său, Haesni constructorul de nave…*

Ascultând incantația lui Jerry făcută în Draka oficială, ascultând biografiile acelea inversate – începând cu moartea și terminând cu majoratul – am încercat senzația unei continuități temporale: eram capabil să cunosc și să ating trecutul. Bătălii, imperii ridicate și decăzute, descoperiri, sumedenie de fapte mărețe – o călătorie prin douăsprezece mii de ani de istorie, percepuți însă ca o unitate vie, clar definită.

Iar vizavi de asta, replica mea:

Aici, înaintea voastră, stau eu, Willis din spița Davidge, născut din Sybil, casnică, și Nathan, inginerul constructor de mâna a doua, unul dintre ei născut din Tataia, care a lucrat probabil prin agricultură, născut din cine știe cine…

La naiba, eu nu eram nici măcar atât! Fratele meu mai mare ducea spița, nu eu. Am ascultat și am hotărât să memorez genealogia lui Jeriba.

Am vorbit și despre război:

— Șmecheria ta afost foarte reușită, să mă atragi în atmosferă, apoi să intri înmine.

Jerry înălță din umeri.

— Este bine știut că piloții draki sunt cei mai buni.

— De asta te-am torpilat, da?

Jerry ridică iarăși din umeri, se încruntă și continuă să *coasă* bucățile din piele de șarpe.

— Davidge, de ce pământenii invadează partea aceasta a galaxiei? Înainte de venirea voastră trăiam de mii de ani în pace.

— Ha! Ba drakii invadează! Și noi trăiam în pace. Voi ce căutați aici?

— Noi colonizăm planete. Este o tradiție drakă. Suntem exploratori și colonizatori.

— Bravo, broscoiule, da' noi ce crezi că suntem, o adunătura de cloști? Oamenii călătoresc prin spațiu de mai puțin de două sute de ani, însă am colonizat aproape de două ori mai multe planete decât drakii.

— Exact! ridică Jerry un deget. Voi, oamenii v-ați răspândit ca o molimă. Ajunge! Nu vă dorim aici!

— Ei bine, aici suntem și aici rămânem. Să vă văd, ce-o să faceți atunci?

— Vezi bine ce facem, irkmaan, luptăm!

— Tiii! Vrei să zici că joaca aia a noastră a fost o luptă? Ce naiba, Jerry, vă doboram ca pe niște pere mălăiețe.

— Ha, Davidge! De asta stai aici, mestecând șerpi afumați!

Am smuls bucata din gura și-amîntins-o către el.

— Dacă nu mă înșel, și tu puți a șarpe, drakule!

Jerry pufni și se întoarse cu spatele la foc. M-am simțit stânjenit, în primul rând pentru că nu aveam noi să rezolvăm un conflict care pârjolise o sută de planete vreme de un secol, în al doilea rând doream ca Jerry să-mi verifice declamarea. Memorasem deja mai mult de o sută de generații. Drakul stătea cu profilul spre foc iar în poală îi cădea îndeajuns de multă lumină ca să-l pot zări cosând.

— La ce lucrezi, Jerry?

— Davidge, nu mai avem cediscuta.

— Haide, ce-i?

Jerry întoarse capul către mine, apoi privi în poală și ridică un costumaș din piele de șarpe.

— Pentru Zammis, zâmbi el, iar eu am clătinat din cap după care am izbucnit în râs.

Am discutat despre filosofie.

— *Jerry,* tu l-ai studiat pe Shizumaat; de ce nu vrei să-mi povestești despre învățăturile lui?

— Nu, Davidge, se încruntă Jerry.

— Sunt secrete… sau ce?

— Nu, scutură el din cap. Noi însă îl onorăm prea mult pe Shizumaat ca să-l discutăm.

Mi-am frecat bărbia.

— Adică îl onorezi prea mult ca să discuți despre el în general, sau prea mult ca să discuți despre el *cu un om?*

— Nu cu oamenii, Davidge, numai cu tine, nu.

— De ce?

Drakul înălță fruntea, îngustându-și ochii galbeni.

— Ții minte ce ai spus… atunci, pe insuliță.

M-am scărpinat în cap, reamintindu-mi vag înjurătura despre Shizumaat pe care i-o adresasem. Mi-am desfăcut larg brațele.

— Jerry… eram furios, înnebunit… Nu mă poți acuza pentru vorbele spuse atunci.

— Ba da.

— Schimb situația cu ceva dacă-mi cer scuze?

— Nu.

Mi-am înghițit o remarcă usturătoare reamintindu-mi momentul acela când Jerry și cu mine eram gata să ne strângem de gât. Mi-a venit în minte un amănunt și m-am străduit să nu zâmbesc.

— Îmi vei povesti despre învățăturile lui Shizumaat dacă, la rândul meu, te iert pentru… cele spuse despre Mickey Mouse?

Am aplecat fruntea, mimând respectul, cu toate că, de fapt, voiam să-mi ascund un chicotit.

Jerry mă privi, cu un rictus de vinovăție pe chip.

— Să știi că mi-a părut rău, Davidge. Dacă mă ierți, îți voi vorbi despre Shizumaat.

— Atunci, te iert, Jerry.

— Încă ceva…

— Ce anume?

— Trebuie să-mi spui învățăturile lui Mickey Mouse.

— O să… ăâă, mă străduiesc s-o fac cât mai bine.

Am vorbit despre Zammis:
— Jerry, tu ce ai vrea să devină Zammis?
Drakul înălța din umeri.
— Zammis va trebui să-și onoreze numele. Este tot ce-mi doresc.
— Zammis își va alege singur viitorul?
— Da.
— Totuși, nu există nimic special pe care să i-l dorești?
— Ba da, încuviința Jerry.
— Ce?
— Ca într-o bună zi, Zammis să plece de pe planeta asta mizerabilă.
— Amin, am aprobat și eu.
— Amin.

* * *

Iarna era atât de lungă, încât Jerry și cu mine am început să ne întrebăm dacă nu cumva nimerisem la începuturile unei epoci glaciare. În exteriorul peșterii, totul era acoperit cu un strat gros de gheață, iar gerul, combinat cu viscolul permanent, transforma orice tentativa de ieșire din peșteră în posibilitatea unei morți prin îngheț. Cu toate acestea, printr-o înțelegere tacită, amândoi părăseam adăpostul pentru nevoile fiziologice. În adâncul grotei existau câteva încăperi izolate, însă ne temeam să nu poluăm rezervele de apă, ca să nu mai pomenesc de aerul din interior. Afară, principalul risc era datul pantalonilor jos sub un crivăț ce îngheța aburii răsuflării înainte de a fi ieșit prin obrăzarele subțiri, croite din salopetele de zbor. Am învățat să fim expeditivi…
Într-o dimineață, Jerry era afara, răspunzând „chemării”, în vreme ce eu stăteam lângă foc, amestecând cu apă praf de rădăcini uscate și pisate, pentru a face turtițe. Deodată, l-am auzit pe Jerry strigând de la intrare:

— Davidge!
— Ce s-a întâmplat?
— Davidge, vino repede!
O navă! Trebuia să fie o navă! Am lăsat pe nisip scoica folosită drept castron, mi-am pus căciula și mănușile și am alergat pe coridor. Apropiindu-mă de ieșire, am dezlegat obrăzarul din jurul gâtului și l-am legat peste nas și gură, ca să-mi feresc plămânii. Înfofolit la fel, Jerry privea afară.
— Ce este?
— Vino să te uiți, s-a dat el în lături.
Soare! Cer albastru și soare! În depărtare, deasupra oceanului, se adunau alți nori, dar deasupra noastră cerul era senin. Nu puteam privi direct în discul solar însă ne-am întors chipurile spre el și am simțit razele lui Fyrine pe obraji. Soarele sclipea și scânteia pe stâncile și copacii acoperiți cu gheață.
— Minunat!
— Da… Jerry mă apucă de mânecă: Davidge, știi ce înseamnă asta?
— Semnale cu foc, noaptea. Într-o noapte senină, un foc mare poate fi zărit de pe orbită, *ne?*
L-am privit pe Drak, apoi iarăși cerul.
— Nu știu. Dacă focul ar fi îndeajuns de mare… și noaptea perfect senină… și dacă cineva s-ar uita tocmai atunci… – am lăsat capul în jos.Asta… presupunând că pe orbită ar exista un observator. Am simțit frigul începând să-mi înghețe vârful degetelor. Haide mai bine sa intrăm.
— Davidge, este o șansă!
— Și cu ce o să facem focul, Jerry? am arătat eu spre copacii din jurul peșterii. Orice lemn are pe el cel puțin cincisprezece centimetri de gheață.
— În peșteră…
— Lemnele noastre de foc? Am clătinat din cap. Cât va dura iarna asta? Poți fi sigur că avem lemne suficiente ca să le irosim pe semnale luminoase?
— E o șansă, Davidge! E o șansă!
Supraviețuirea noastră mizată la ruletă… Am ridicat din umeri.

— De ce nu?

În următoarele ore am transportat un sfert din provizia noastră de lemne, adunate cu truda, depozitând-o lângă gura peșterii. Până când am terminat, și cu mult înainte de căderea nopții, cerul redevenise însă o pătură compactă, cenușie. Aveam să cercetăm bolta de câteva ori în cursul fiecărei nopți, așteptând apariția stelelor. Deseori, peste zi, trebuia să pierdem câteva ore, scuturând gheața depusă pe stiva de lemne. Am continuat, totuși, să sperăm, până când lemnele din peșteră s-au terminat și a trebuit să începem să luăm din stiva deafară.

În noaptea aceea, pentru prima dată, drakul arăta complet înfrânt. Stătea lângă vatră, privind flăcările. După o vreme, strecură brațul prin haina din piele și scoase un cubuleț auriu, suspendat pe un lănțișor ce-i trecea în jurul gâtului. Apoi strânse cubul în ambele palme, închise ochii și începu să bolborosească în drakă. L-am privit din pat până ce a terminat. După aceea, a suspinat, a încuviințat și a strecurat obiectul înapoi, sub haină.

— Ce era ăla?

Jerry mă privi, se încruntă și își atinse piepții hainei.

— Asta? Este *Almanul* meu, ceea ce voi ați numi Biblie.

— O Biblie este o carte. Adică… cu pagini care se pot citi.

Jerry scoase din nou obiectul, murmură o frază în drakă și acționă o clemă micuță. Din cub căzu un alt cubuleț auriu, pe care Drakul mi-l întinse.

— Să fii foarte atent cu el, Davidge.

M-am ridicat, am apucat cubul și l-am examinat în lumina focului. Trei piese dintr-un metal auriu, ținute laolaltă prin balamale minuscule, formau legătura unei cărți cu latura de doi centimetri și jumătate. Am deschis cartea la mijloc și am privit coloanele duble de puncte, linii și virgule.

— E scrisă în drakă.

— Bineînțeles.

— Dar eu nu pot citi…

Jerry înălță sprâncenele.

— Vorbești draka atât de bine, încât nu mi-am adus aminte.

Ai vrea să te învăț?
— Să citesc asta?
— De ce nu? Te grăbești la vreo întâlnire?
— Nu… Am atins cartea cu degetul, încercând să întorc una din paginile micuțe. Am deplasat vreo cincizeci de pagini odată. Nu le puteam separa.
Drakul îmi arată o gămălie mică în partea de sus a cotorului cărții.
— Scoate acul. Cu el se întorc paginile.
Am tras afară acul cel scurt, l-am atins de o pagină și aceasta s-a separat de pagina vecină.
— Cine a scris *Almanul* vostru, Jerry?
— Mulți… Cu toții, mari învățați.
— Shizumaat?
— Shizumaat a fost unul dintre ei, încuviință drakul.
Am închis cartea și am ținut-o în palmă.
— Jerry, de ce ai scos-o tocmai acum?
— Aveam nevoie de sprijinul ei. Locul ăsta… deschise el brațele larg. Poate că aici vom îmbătrâni și muri. Poate că nu vom fi găsiți niciodată. La asta m-am gândit astăzi, când am adus lemnele de afară. Își puse palmele pe pântece: Zammis se va naște aici. *Almanul* măajută să accept ceea ce nu pot schimba.
— Zammis… cât a mai rămas?
— Mai e puțin, zâmbi Jerry.
— Mi-ar place să mă înveți să citesc, am vorbit eu, privind cărticica.
Drakul scoase lănțișorul de la gât și mi-l întinse împreună cu caseta.
— Trebuie să ții *Almanul* la tine.
Le-am luat și, după o clipă, am scuturat din cap.
— Nu pot, Jerry, îmi dau seama că pentru tine este un lucru extrem de prețios. Dacă îl pierd?
— N-o să-l pierzi. Ține-l până înveți. Aș trebuie să facă toți învățăceii.
Am pus lanțul în jurul gâtului.
— Îmi faci o adevărată onoare.
— Mai mică decât cea pe care mi-o faci tu, memorând

descendența Jeriba. Recitările tale sunt exacte și pline de simțire.

Drakul luă un cărbune din vatră, se ridică și se îndreptă spre peretele încăperii. În noaptea aceea am învățat cele treizeci și una de litere și foneme ale alfabetului drak, precum și cele nouă litere și foneme suplimentare, utilizate în scrierile oficiale.

* * *

În cele din urmă lemnele s-au terminat. Pe măsură ce sosirea lui Zammis se apropia, Jerry era din ce în ce mai greoi și se simțea tot mai rău. Tot ceea ce mai putea face era să iasă din peșteră, cu ajutorul meu, ca să-și facă nevoile. De aceea, strânsul lemnelor, care implica scuturatul gheții de pe stiva de afară, cădea în sarcina mea. Ca și gătitul.

Într-o zi mai mohorâtă ca oricând am observat că gheața de pe copaci era mai subțire. Undeva, cândva, dădusem colțul iernii și ne îndreptam spre primăvară. Am adunat lemnele plin de voioșie, știam că și moralul lui Jerry va crește la auzul evenimentului. Iarna îl epuizase, pur și simplu, pe drak. Lucram în hățișurile de deasupra peșterii, azvârlind lemnele jos, când am auzit un țipăt. Am încremenit apoi am privit în jur. N-am putut vedea decât oceanul și zăpada. Apoi din nou, țipătul:

— Davidge!

Era Jerry. Am aruncat lemnele din brațe și am alergat spre clivajul din stâncă folosit drept cale de acces către pădurea de deasupra. Jerry răcni din nou. Am alunecat apoi m-am rostogolit până la gura peșterii. Am fugit prin coridor și am intrat în sală. Jerry se zvârcolea pe pat înfigându-și degetele în nisip.

Am îngenuncheat lângă el.

— Sunt aici, Jerry. Ce-i? Ce s-a întâmplat?

— Davidge!

Drakul dădu ochii peste cap, fără să vadă nimic, căscă spasmodic gura, după care urlă iarăși.

— Jerry, eu sunt! Am scuturat umărul Drakului. Eu sunt, Jerry! Davidge!

Jerry întoarse capul spre mine, se strâmbă de durere, apoi îmi prinse încheietura mâinii stângi strângând-o cu toată puterea.

— Davidge! Zammis… ceva nu-i bine!

— Ce? Cum să te ajut?

Drakul mai răcni o dată, după care capul îi căzu pe pernă, într-un semileșin. Își reveni și mă trase cu urechea către buzele Iui.

— Davidge, trebuie să juri.

— Ce, Jerry? Ce să jur?

— Zammis... pe Drako. Să stea înaintea arhivelor neamului. Fă-o…

— Ce vrei să spui? Vorbești de parcă ai muri.

— Mor, Davidge… Zammis adoua sută generație… foarte important. Du-mi copilul, Davidge. Jură!

Mi-am șters transpirația de pe frunte cu mâna liberă.

— N-o să mori Jerry! Ține-te bine!

— Termină! Ăsta-i adevărul, Davidge! Mor! Trebuie să-l înveți pe Zammis descendența neamului Jeriba… și cartea. *Almanul, gavey?*

— Oprește-te! Panica m-a izbit aproape fizic. Nu mai vorbi așa! N-o să mori, Jerry. Haide: luptă, *kizlode* blestemat.

Drakul urlă. Respira slab și cădea deseori în inconștiență.

— Davidge.

— Da?

Mi-am dat seama că plângeam ca un copil.

— Davidge, trebuie să-l ajuți pe Zammis să iasă…

— Ce… cum? Despre ce naiba vorbești?

Jerry întoarse ochii către peretele peșterii.

— Ridică-mi haina.

— Ce?

— Ridică-mi haina, Davidge. Acum!

Am ridicat veșmântul din piele de șarpe, dezvăluind abdomenul umflat al drakului. Cuta din centru era roșie, strălucitoare și supura un lichid incolor.

— Ce… ce trebuie să fac?

— Desfă-o, gâfâi Jerry. Trebuie s-o rupi, Davidge!

— Nu!

— Fă-o! Fă-o, sau Zammis moare!

— Ce-mi pasă mie de blestematul tău de copil, Jerry? Ce trebuie să fac eu ca să te salvez?

— Rupe-o, șopti drakul. Ai grijă de copilul meu, *Irkmaan.* Du-l pe Zammis înaintea arhivelor Jeriba. Jură-mi…

— Jerry…

— Jură!

Am încuviințat, cu lacrimi grele și fierbinți pe obraji.

— Îți jur…

Jerry slăbi strânsoarea și închise ochii. Am îngenuncheat, buimăcit, lângă el.

— Nu! Nu, nu, nu, nu…

„Rupe-o! Trebuie s-o rupi, Davidge!”

Am întins mâna și am atins ușor cuta de pe abdomenul lui Jerry. Am putut simți viața zbătându-se dedesubt, încercând să scape din închisoarea lipsită de aer a învelișului. L-am urât; l-am urât pe blestematul de copil așa cum nu mai urâsem pe cineva vreodată. Convulsiile lui slăbiră, apoi încetară.

„Du-l pe Zammis înaintea arhivelor Jeriba. Jură-mi…”

„Îți jur…”

Am ridicat cealaltă mână, am introdus ambele degete mari încută și am tras ușor. Am sporit forța după aceea, am sfâșiat ca un dement pântecele Drakului. Pliul plesni, deschizându-se, și-mi stropi piepții hainei cu fluidul incolor. Ținând cuta deschisă, puteam zări forma nemișcată a lui Zammis, chircită într-o pungă cu lichid.

Am vomitat. Când n-am mai avut ce vărsa, mi-am cufundat mâinile în fluid sub pruncul drak. L-am ridicat, mi-am șters buzele de umărul meu stâng și le-am pus peste ale lui Zammis, deschizându-i gura cu mâna dreaptă. I-am suflat aer în plămâni de trei, patru ori, după care a început să tușească. După aceea, țipă. Am legat cu fibră vegetală cele două ombilicuri, apoi i le-am tăiat. Jeriba Zammis era eliberat de trupul mort al părintelui său.

* * *

Am înălțat bolovanul deasupra capului și l-am izbit cu toată puterea de gheață. Țăndările zburară din punctul de impact, lăsând să se întrevadă verdele întunecat de dedesubt. Am ridicat iarăși bolovanul și am lovit, dislocând altă piatră. Am luat-o și am dus-o până la corpul, pe jumătate acoperit, al drakului.

— Drakul, am șoptit.

„Bun. Spune-i pur și simplu Drakul. Față-de-broscoi. Brotac.Dușmanul. Zi-i oricum, ca să te aperi împotriva durerii."

Am privit grămada de pietre strânse, am hotărât că erau suficiente și am îngenuncheat lângă mormânt. Punând bolovanii, unul peste celălalt, fără să-mi pese de lapovița ce îmi îngheța pe haine, mi-am stăpânit lacrimile. Mi-am frecat palmele, energic, ca să-mi pun sângele în mișcare. Primăvara se apropia, dar șederea prea îndelungată afară continua să fie la fel de periculoasă. Iar eu stăteam de multă vreme, înălțând cripta drakului. Am ridicat altă piatră, punând-o la locul ei. Când greutatea ei se lăsă pe lințoliul din piele de șarpe, mi-am dat seama că trupul mort înghețase deja. Am așezat iute ceilalți bolovani, apoi m-am ridicat.

Vântul m-a zgâlțâit și am fost gata să alunec pe poleiul de lângă mormânt. Am privit oceanul agitat, mi-am strâns veșmintele în jurul trupului și după aceea m-am uitat la mormanul de pietre. „Trebuie spus ceva. Nu poți doar să acoperi mortul, apoi să pleci la cină. Trebuie spus ceva." Dar ce anume? Nu eram credincios, și nici drakul nu fusese. Filosofia lui oficială asupra morții era identică cu respingerea mea neprotocolară a deliciilor islamice, valhalelor păgâne și plăcintelor iudeo-creștine din ceruri. Moartea este moarte: *finis;* sfârșitul, viermii se târăsc înăuntru, viermii se târăsc afară…

„Totuși, trebuie spus ceva."

Am căutat sub haine și am încleștat mâna înmănușată pe cubul auriu al *Almanului.* Simțeam, prin mănușă, colțurile

ascuțite ale cubului: am închis ochii, reamintindu-mi cuvintele marilor filosofi draki.Nu scriseseră însă nimic pentru un asemenea moment.

Almanul era o carte despre viață. *Alma* înseamnă „viață” și ea constituie esența filosofiei Drake. Ei nu-și pierd timpul cu moartea. Moartea este un fapt: sfârșitul vieții. *Almanul* nu avea cuvinte pe care să le rostesc. Vântul mă străpungea, făcându-mă să tremur. Degetele îmi amorțiseră deja și simțeam dureri și în picioare. Cu toate acestea, trebuia spus ceva. Dar singurele cuvinte la care mă puteam gândi ar fi deschis poarta amintirilor, copleșindu-mă de durere – aducându-mi deplina înțelegere a faptului că drakul nu mai exista.

„Totuși… totuși, trebuia spus ceva.”

— Jerry… eu…

N-am mai putut rosti nimic. M-am întors cu spatele la mormânt și lacrimile mi s-au amestecat cu lapovița.

* * *

Înconjurat de căldura și liniștea peșterii, m-am așezat pe pat, cu spatele rezemat de perete. Am încercat să mă concentrez asupra umbrelor și pâlpâirilor luminoase, proiectate de flăcări pe peretele opus. Imaginile se formau, topindu-se în altele, înainte să întrezăresc ceva în ele. Copil fiind, obișnuiam să privesc norii, și zăream în ei chipuri, castele, animale, dragoni și uriași. Era o lume fantastică, în care evadam, ceva care aducea miracol și aventură în cotidianul banal, monoton al unui băiat din clasa de mijloc, ducând o viață de mijloc. Pe peretele grotei nu vedeam însă decât o reprezentare a Iadului: flăcări biciuind imaginile contorsionate, grotești ale sufletelor condamnate. Am râs la gândul acesta. Ne închipuim Iadul precum un pârjol, vegheat de un sadic, rânjind în straie roșii. Fyrine IV mă învățase însă altceva: Iadul înseamnă singurătate, foame și frig etern.

Am auzit un scâncet și am privit în umbre, spre pătucul din fundul peșterii. Jerry făcuse un sac de dormit pentru Zammis

și-l umpluse cu puf de semințe. Pruncul scânci iarăși și m-am încordat puțin, întrebându-mă dacă n-avea nevoie de ceva. Un fior de teamă m-a străbătut. Ce mănâncă un copil drak? Drakii nu sunt mamifere. În perioada de instrucție nu ne învățaseră decât cum să-i recunoaștem pe draki… și cum să-i ucidem. După aceea au început să mă încolțească grijile adevărate.

„Ce naiba aveam să folosesc drept scutece?”

Scânci iarăși, M-am ridicat, am traversat podeaua nisipoasă și am îngenuncheat lângă prunc. Două mâini grăsuțe, cu câte trei degete se agitară din fostul costum de zbor al lui Jerry. Am ridicat legăturica, am dus-o lângă foc și m-am așezat pe un bolovan. Ținând copilul în brațe, l-am desfășat cu grijă. Puteam zări sclipirea aurie a ochilor lui Zammis pe sub pleoapele galbene, îngreuiate de somn. Pornind de la chipul aproape lipsit de nas și dinții continui și mergând până la culoarea lui de șofran, Zammis era o miniatură a lui Jerry, mai puțin grăsimea. Zammis era pur și simplu învelit în colaci de grăsime. M-am uitat și am fost recunoscător că n-am găsit nicio murdărie. L-am privit atent pe prunc.

— Vrei să mănânci ceva?

— …agagag…

Maxilarele îi arătau ca și cum ar fi fost gata de treabă și am presupus că drakii mestecă hrană solidă din prima zi de viață. M-am întins peste foc, am luat puțină carne uscată de șarpe și am atins-o de buzele lui. Zammis a întors capul într-o parte.

— Haide, mănâncă. N-o să găsești altceva mai bun pe aici.

L-am apropiat iarăși carnea de buze, iar Zammis a întins un braț grăsuț, împingând-o în lături. Am înălțat din umeri.

— Cum vrei; când ți-e foame este aici.

— Agagagmer!

Se legăna înainte și înapoi în poala mea; o mânuță cu trei degete se încleștă în jurul degetului meu și băiatul suspină din nou.

— Nu vrei să mănânci, n-ai nevoie să fii schimbat. Atunci, ce vrei? *Kos va nu?*

Chipul lui Zammis se încreți și trase mai tare de deget.

Cealaltă mânuță flutură înspre pieptul meu. L-am ridicat, ca să-i aranjez scutecul, iar mâinile lui se întinseră, mă prinseră de revere și pruncul se lipi de pieptul meu. L-am ținut strâns și el își puse obrazul pe mine, adormind instantaneu.

— Ei… fir-ar să fie!

* * *

Până la moartea drakului, nu-mi dădusem seama niciodată cât de aproape fusesem de nebunie. Singurătatea mea era un cancer, hrănit cu ură: ură față de planeta cu gerul ei veșnic, vânturile interminabile și izolarea permanentă; ură față de copilul galben și neajutorat cu nevoia lui pentru îngrijire, hrană și o afecțiune pe care nu i-o puteam oferi și ura față de mine însumi. M-am pomenit făcând lucruri care mă înspăimântau și mă dezgustau. Pentru a nărui zidul gros de singurătate, vorbeam, strigam și cântam de unul singur – bolborosind blesteme, aiureli sau pur și simplu mormăieli neinteligibile.

Deschise ochii, flutură un braț grăsuț și gânguri. Am luat o piatră mare, m-am împleticit până lângă copil și am ridicat-o deasupra trupușorului.

— I-aș putea da drumul, puștiule… Unde ai fi atunci? Simțeam râsul înapoia buzelor. Am aruncat piatra în lături: Da, de ce să fac murdărie în peșteră? Afară… Te las afară pentru un minut și ai murit! Mă auzi? Mori!

Pruncul flutură cele trei degețele prin aer, închise ochii și începu să plângă.

— De ce nu mănânci? De ce nu faci pe tine? De ce nu faci nimic altceva decât să plângi?

Copilul începu să urle și mai tare.

— Eh! Ar fi trebuit să iau bolovanul ăla și să termin odată! Asta ar fi…

Un val de scârbă îmi opri cuvintele: m-am îndreptat spre culcuș, mi-am luat căciula, mânușile și obrăzarul și am pornit către ieșire.

Am simțit mușcătura aspră a vântului înainte de a ajunge la

gura peșterii. Afară, m-am oprit și am privit oceanul și cerul – un film panoramic în nuanțe de negru, gri și cenușiu. O rafală de vânt mă izbi, împingându-mă spre peștera. Mi-am recăpătat echilibrul, m-am apropiat de buza stâncii și am amenințat oceanul cu pumnul.

— Ține-o așa! Ține-o așa și suflă, *kizlode* nenorocit! Pe mine încă nu m-ai ucis!

Am strâns puternic pleoapele, mușcate de vânt, apoi le-am deschis și am privit în jos. Până la următoarea terasă erau patruzeci de metri, dar, dacă îmi luam elan o puteam evita. Atunci ar fi fost o cădere de o sută cincizeci de metri până la stâncile de dedesubt. „Sări!” M-am retras de pe buza stâncii.

— Sări! Sigur, sări! Am scuturat din cap, adresându-mă oceanului. N-o să-ți fac eu treaba ta! Dacă vrei să mă omori, trebuie s-o faci singur!

M-am uitat îndărăt, sus, deasupra intrării în peșteră. Cerul seînnegura și, peste puține ore, noaptea avea să învăluie totul. M-am întors către clivajul din piatră care urca la hățișul de deasupra peșterii.

M-am ghemuit lângă mormântul drakului și am studiat bolovanii puși de mine acolo, acum uniți laolaltă printr-un strat de gheața.

— Jerry... Ce-o să fac?

Drakul stătea lângă vatra, amândoi cosând. Și discutând...

— Știi, Jerry, chestia asta..., am ridicat Almanul, am mai auzit-o. Mă așteptasem la cu totul altceva.

Drakul își lăsă lucrul în poală și mă privi pentru o clipă. După aceea, clătină din cap și reîncepu să coasă.

— Davidge, nu prea ești o ființă profundă.

— Ce vrei să spui cu asta?

Jerry întinse mâna cu trei degete.

— Un univers, Davidge... acolo este un univers întreg, un univers de viață, lucruri și fapte. Există desigur, unele diferențe, dar universul este același și noi, cu toții trebuie să respectăm aceleași legi generale. Te-ai gândit vreodată la asta?

— Nu.

— La asta mă refeream, Davidge. Nu ești prea profund...

— Ți-am zis, am pufnit eu, am mai auzit chestii din astea. Bănuiesc că asta arată că oamenii sunt la fel de profunzi ca și drakii.

Jerry izbucni în râs.

— Întotdeauna te străduiești să scoți ceva rasial din remarcile mele. Ceea ce am spus este valabil pentru tine, nu pentru rasa omenească...

Am scuipat pe pământul înghețat.

— Voi, drakii, vă credeți al naibii de deștepți!

Vântul sufla mai tare și simțeam pe buze gustul sărat al oceanului. Se apropia una dintre furtunile puternice. Cerul căpătase culoarea aceea întunecată aducând mai mult cu albastrul cerului de noapte decât cu negrul. O picătură rece izbuti să mi se strecoare sub guler.

— Ce-i greșit în a fi eu însumi? Nu toți din univers trebuie să fie niște nenorociți de filosofi, față-de-broscoi!

Existau milioane... miliarde asemenea mie. Poate chiar mai mulți.

— Pe cine privește, ce contează dacă eu meditez sau nu asupra existenței? O am și altceva nu mă mai interesează.

„— Davidge, tu nici măcar nu-ți cunoști genealogia, cu excepția părinților tăi, iar acum afirmi că refuzi s-o afli pe cea a universului tău ori măcar a ceea ce poți ști despre asta... Cum îți vei găsi locul în lumea asta, Davidge? Unde te afli? Cine ești tu?”

Am scuturat din cap, privind mormântul, apoi m-am întors către ocean. Peste mai puțin de o oră avea să fie prea întuneric pentru ca să mai pot distinge crestele de spumă ale valurilor.

— Eu sunt eu: ăsta sunt.

Dar „eul” acesta fusese cel care ridicase bolovanul deasupra lui Zammis, amenințând cu moartea un copil neajutorat? Am simți cum mi se strânge stomacul, iar singurătatea își scoase ghearele și colții și începu să sfâșie și să roadă resturile integrității mele mintale. Am revenit cu fața la mormânt. Am închis ochii, după aceea i-am deschis.

— Sunt un pilot de vânătoare, Jerry. Nu-i așa că-i o chestie?

„— Asta este ceea ce *faci*, Davidge; nu reprezintă ceea ce *ești* tu.”

Am îngenuncheat lângă mormânt; și mi-am înfipt unghiile printre pietrele acoperite cu gheață.

— Nu poți vorbi cu mine, drakule! *Ești mort!*

M-am oprit, dându-mi seama că vorbele auzite erau din *Alman* reînviate acum de subconștientul meu. Am căzut pe mormânt, am simțit tăișul vântului și m-am străduit să mă ridic.

— Jerry, Zammis nu vrea să mănânce. Au trecut trei zile. Ce să fac? De ce nu mi-ai spus nimic despre pruncii draki, înainte să fi… Mi-am ridicat palmele spre față: Ușurel, băiete. Dacă o ții tot așa, o să înnebunești sigur.

Vântul mă izbea în spate. Mi-am coborât mâinile și m-am ridicat de lângă mormânt.

Stăteam în peșteră, privind focul. Vântul nu se auzea prin peretele din piatră, iar lemnele erau uscate, arzând fierbinte și liniștit. Am bătut darabana cu degetele pe genunchi, apoi am început să fredonez un cântecel. Zgomotele, de orice natură, mă ajutau să alung singurătatea apăsătoare.

— Pui de lele, am râs și am încuviințat din cap. Da… foarte și *kizlode va nu, dutschaat.*

Am chicotit, încercând să-mi amintesc toate înjurăturile și obscenitățile în drakă învățate de la Jerry. Erau doar câteva. Am reînceput să fredonez, bătând tactul cu vârful piciorului. M-am oprit, încruntându-mă și atunci mi-am reamintit cântecul:

Dragă Doamne, hopa, tropa,
Cine naiba suntem noi?
Bum, bam, dracu' și popa,
Noi suntem Plutonu' Doi

M-am rezemat cu spatele de peretele peșterii, încercând să-mi amintesc altă strofă:

Pilotu' are slujbă grea
Fără șuncă și cafea
Generăleasa-o slugărim
Păduchii să-i moștenim.

— La naiba! Mi-am pocnit genunchiul, încercând să zăresc chipurile celorlalți piloți din salonul plutonului. Aproape că simțeam damfurile de whisky gâdilându-mi nările, Vanea, Wooster, Arnold – cel cu nasul spart – Demerest, Kadz… Am cântat din nou, legănând o halbă imaginară cu grog:

Și dacă nu o să-i placă,
Vă zic eu ce o să facă:
O lăsăm în pielea goală
Și-i dăm un izbai afară!

Peștera răsuna. M-am sculat, mi-am azvârlit brațele în sus și am răcnit:

— Iuupiiiiii!

Zammis începu să plângă. Mi-am mușcat buzele și m-am îndreptat către legăturica de pe saltea.

— Ei? Ești gata să papi ceva?

— Oa, oa, ueee.

Pruncul își legăna capul înainte și înapoi.

M-am dus la foc, am luat o bucățică de carne și m-am întors. Am îngenuncheat lângă Zammis și i-am apropiat carnea de gură. Copilul o îndepărtă iarăși.

— Haide, mă! Trebuie să mănânci.

Am încercat încă o dată, cu același rezultat. Am desfășat țâncul și-am privit trupul. Îmi dădeam seama că slăbise, deși nu părea să-și fi pierdut din vigoare. Am ridicat din umeri, l-am înfășat și am revenit la culcușul meu.

— Gaa, uaa.

— Ce? m-am întors eu.

— Aa, gaa, gaa.

Am revenit și l-am luat în brațe. Avea ochii deschiși. Mă privi și începu să zâmbească.

— De ce râzi, urâtule? Ar trebui să te vezi pe tine.

Zammis emise un râset scurt, apoi gugui ceva. M-am dus în patul meu, m-am așezat și mi l-am aranjat pe pici în poală.

— Guua, bu, buu.

Prinse cu mânuța un petec descusut de la haina mea și începu să tragă de el.

— Guua, bu, buu și ție! Ce să facem noi acum? Ce-ai zice dacă aș începe să te învăț genealogia Jeriba? Oricum trebuie s-o înveți cândva, așa că putem foarte bine să începem chiar acum.

Genealogia Jeriba… Recitarea mea era singurul lucru pentru care fusesem felicitat vreodată de Jerry. Am privit în ochii lui Zammis.

— Când te voi aduce înaintea arhivelor Jeriba, tu vei spune așa: „Aici, înaintea voastră, stau eu, Zammis, din spița Jeriba, născut din Shigan, pilotul de vânătoare”.

Am surâs, imaginându-mi sprâncenele galbene arcuite în semne de surpriză, dacă Zammis ar fi continuat: „… și, la naiba, Shigan a fost un pilot tare bun. Păi, mi-a spus cineva că, după ce luase un proiectil în coadă, s-a învârtit și l-a ras pe afurisitul ăla *de kizlode,* pe care toți îi știau de Willis E. Davidge.” Am scuturat din cap.

— N-o să-ți iei zborul, învățând asta în engleză, Zammis.

Am început din nou:

— *Naatha nu enta va Zammis zea does Jeriba, estay va Shigan, asaam naa denvadar…*

Opt zile și nopți lungi m-am temut că pruncul va muri. Am încercat totul: rădăcini, boabe, fructe uscate, carne de șarpe afumată, fiartă și mestecată. Zammis refuza totul, îl controlam des, însă, de câte ori îl desfășam, scutecele erau la fel de curate. Deși pierdea din greutate, părea că se întărește. În ziua a noua se târa pe podeaua peșterii. Cu toate că focul ardea într-una, în grotă nu era prea cald. M-am temut să nu răcească, târându-se așa, dezbrăcat, și i-am pus costumașul din piele de șarpe făcut de Jerry. După ce l-am îmbrăcat, l-am ridicat în picioare și l-am privit. Puștiul căpătase deja un zâmbet neastâmpărat care, în combinație cu licărul din ochișorii lui galbeni, costumașul și căciulița, îl făcea să semene cu un spiriduș. Ținut în picioare, părea

destul de sigur pe el așa încât i-am dat drumul să meargă. Zammis zâmbi, își agită brațele subțiri prin aer, după aceea râse și înaintă un pas șovăitor spre mine. L-am prins când căzu și chicoti.

Peste alte două zile, Zammis umbla și intra în tot ceea ce putea să se bage. Mi-am petrecut multe clipe alarmate, căutându-l prin încăperile din fundul peșterii, atunci când reveneam de afară. În cele din urmă, când l-am prins la ieșirea grotei, adunându-și puterile pentru o expediție în exterior, am considerat că era de ajuns. Am croit un ham de piele de șarpe, l-am atașat la uncapăt al unei lese din același material iar celălalt capăt al lesei l-am legat de un stei din perete. Zammis continua să se vâre peste tot, însă, cel puțin, îl puteam găsi.

La patru zile după ce a învățat să meargă, a dorit să mănânce. Copiii draki sunt probabil pruncii cei mai convenabili din univers. Timp de trei sau patru săptămâni pământene, trăiesc din rezervele de grăsime, apoi vor hrană și încep să excreteze. I-am arătat puștiului o dată cum să folosească olița dreptunghiulară, construită din timp, și n-a mai fost nevoie să-i explic din nou. După cinci, șase lecții, Zammis se îmbrăca și se dezbrăca singur. Privindu-l pe micul drak învățând și crescând, am început să-i înțeleg pe piloții din plutonul meu care se plictiseau unul pe celălalt — și pe oricare alții — arătând nenumărate fotografii ale unor copii insipizi, însoțite de povești interminabile în legătură cu fiecare instantaneu. Înainte de topirea gheții, Zammis vorbea. L-am învățat să-mi spună „Unchiul”

* * *

Din lipsa unui termen mai bun, am denumit sezonul topirii ghețurilor: „primăvară”. Avea să mai treacă destul timp până când hățișul să înverzească, sau șerpii să răsară din vizuinele lor înghețate. Cerul păstra pătura lui veșnică de nori negri, amenințători, iar lapovița continua să cadă, acoperind totul cu ocrustă de gheață alunecoasă. Însă în fiecare zi, crusta se

topea iar aerul mai călduț înainta cu încă un milimetru în sol.
Mi-am dat seama că acum era momentul prielnic pentru strâns lemne. Înainte de sosirea iernii, Jerry și cu mine, lucrând împreuna, nu adunasem destule lemne. Vara cea scurtă trebuia folosită pentru aprovizionarea cu hrană în vederea iernii. Speram să construiesc o ușă mai etanșă la intrarea peșterii și jurasem să mă gândesc la un sistem de canalizare interioară. Era periculos să-ți lași pantalonii jos pe timpul iernii. Întins pe pat și privind fumul strecurându-se printr-o fisură din plafonul grotei, mă gândeam la tot felul de probleme de soiul acesta. În fundul sălii, Zammis se juca, aranjând niște pietricele și eu am ațipit. M-am trezit cu puștiul scuturându-mă de braț.
— Unchiule!
— Ce?! Zammis?
— Unchiule! Uite!
M-am întors pe partea stângă, cu fața spre drak. Zammis ridicase palma dreaptă, cu degetele răsfirate.
— Ce-i, Zammis?
— Uite… își arătă pe rând fiecare deget. Unu, doi, trei…
— Și?
— Uite! Luă mâna mea dreaptă și-mi numără degetele. Unu, doi, trei, *patru, cinci!*
Am încuviințat din cap:
— Deci, poți număra până la cinci. Drakul se încruntă și-și agită nervos pumnișorii.
— Uite!
Mi-a luat palma și a pus peste ea palma lui. Cu cealaltă mână, indică mai întâi un deget al lui, apoi unul al meu.
— Unu, unu. Ochii galbeni ai copilului mă priviră să vadă dacă înțeleg.
— Da…
— Doi… doi, arătă din nou puștiul. Se uită la mine, iarăși la mâna mea și continuă: Trei… trei. După aceea, îmi înhăță cele două degete rămase: *Patru, cinci!* Lăsă palma mea și-o ridică pe a lui: Patru, cinci?
Am clătinat din cap. La mai puțin de patru luni pământești, Zammis remarcase una dintre diferențele dintre draki și

oameni. Un copil de om n-ar fi pus o asemenea întrebare înainte de a avea cât? cinci, șase sau chiar șapte ani.

— Zammis…, am oftat eu.

— Da, unchiule?

— Zammis, tu ești drak. Drakii au numai trei degete la o mână. Am înălțat palma dreaptă și am fluturat din degete: Eu sunt un om. Eu am cinci degete.

Jur că ochii copilului s-au umplut de lacrimi. Zammis ridică mâinile, le privi, apoi scutură din cap:

— Cresc patru, cinci?

M-am ridicat în capul oaselor și l-am privit. Zammis se întreba unde-i dispăruseră celelalte patru degete.

— Uite ce-i, Zammis… Tu și cu mine suntem… suntem ființe diferite, înțelegi?

— Cresc patru, cinci? se încăpățână Zammis.

— Ție nu-ți cresc. Tu ești un drak. Eu, m-am ciocănit cu degetul în piept, eu sunt om.

Nu obțineam niciun rezultat.

— Părintele tău, de acolo de unde ai apărut tu, a fost un drak. Pricepi?

— Drak, se încruntă Zammis. Ce drak?

M-a încercat imediat nevoia de a recurge la eternul răspuns: „O să înțelegi, când o să te faci mare”. Am clătinat din cap.

— Drakii au câte trei degete la fiecare mână. Părintele tău avea trei degete la fiecare mână. Mi-am frecat bărbia: Părintele meu a fost om și avea cinci degete la fiecare mână. De asta, am și eu cinci degete la fiecare mână.

Zammis îngenunche pe nisip și-și studie degetele. Se uită de la mine la degete și înapoi la mine.

— Ce părinte?

L-am cântărit din ochi. Traversa pesemne un fel de criză de identitate. Eu eram singura ființă pe care o văzuse vreodată… și aveam cinci degete la mână.

— Un părinte este… acela… Mi-am frecat iarăși bărbia: Uite… noi cu toții am apărut de undeva. Eu am avut o mamă și un tată – două tipuri, diferite de oameni – care mi-au dat viață: care m-au făcut, înțelegi?

Piciul îmi aruncă o căutătură ce putea fi interpretată drept: „Tipule, mai ai texte de-astea?” Am înălțat din umeri.

— Nu știu dacă îți pot explica.

— Mama mea? întrebă Zammis arătând spre el. Tatăl meu?

Am ridicat brațele, le-am lăsat să-mi cadă în poală, mi-am umezit buzele, mi-am scărpinat barba și, în general, am căutat să câștig timp. Copilul mă privi fără să clipească.

— Uite ce-i, Zammis. Tu n-ai mamă și tată. Eu sunt un om, de aceea îi am; tu ești un drak. Tu ai un părinte – numai unul, pricepi?

Zammis încuviință din cap. Mă privi, apoi arată spre el:

— Drak.

— Exact.

— Om, indică puștiul spre mine.

— Așa este.

Zammis lăsă mâna să-i cadă la poală.

— De unde vine drak?

Dumnezeule! Încearcă să-i explici ce-i reproducerea ambisexuală unui pici care n-ar trebui încă nici să se târască!

Am înălțat mâinile, după aceea le-am lăsat să-mi cadă în poală.

— Zammis… Uite! Vezi cât de mare sunt față de tine?

— Da, unchiule…

— Bun! Mi-am trecut degetele prin păr încercând să câștig timp și inspirație. Părintele tău era mare… ca și mine. Se numea… Jeriba Shigan. Ciudat, cât de dureroasă era simpla rostire a numelui. Jeriba Shigan semăna cu tine. Avea numai câte trei degete la fiecare mână. Te-a crescut în burtica lui… L-am împuns pe Zammis în mijloc: înțelegi?

Copilul chicoti, și-și puse mâinile pe pântece.

— Unchiule, cum cresc drakii acolo?

Am ridicat picioarele pe pat și m-am întins. „De unde vin drakii cei mici?” M-am uitat spre puști l-am văzut pregătit să-mi soarbă fiecare cuvânt. M-am strâmbat și i-am spus adevărul:

— Să mă ia naiba dacă știu, Zammis… Să mă ia naiba…

După treizeci de secunde, Zammis se juca iarăși cu pietricelele.

Vara venise… și-l învățasem pe Zammis cum să prindă și să jupoaie șerpii cei lungi și cenușii, apoi cum să afume carnea. Piciul se ghemuia pe malul îngust de deasupra unei băltoace noroioase cu ochii galbeni ațintiți asupra vizuinilor din mal ale șerpilor, așteptând ca unul dintre ocupanți să scoată capul. Vântul sufla aspru, dar Zammis nu se clintea. Deodată, apărea un cap plat, triunghiular, cu ochi mici, albaștri. Șarpele inspecta balta, se întorcea și cerceta malul iar apoi privea cerul. Ieșea puțintel din vizuină și scruta, iarăși, totul. Adeseori, șerpii priveau direct spre Zammis, însă drakul rămânea nemișcat precum o statuie. Puștiul nu se clintea până când șarpele nu ieșea îndeajuns din gaură ca să nu mai aibă timp să se retragă. În clipa aceea, Zammis țâșnea, apucând șarpele cu ambele mâini dinapoia capului. Șerpii n-aveau colți și nu erau veninoși, însă erau destul de puternici pentru ca, uneori, să-l azvârle pe copil în băltoacă.

Întindeam pieile și le înfășuram, în jurul trunchiurilor de copaci, fixându-le din loc în loc, ca să se usuce. Trunchiurile respective le păstram în aer liber, lângă intrarea peșterii, dar sub o boltă din piatră ce oprea briza oceanului. Din pieile pregătite astfel, cam două treimi se uscau; restul putrezeau.

Înapoia „tăbăcăriei” se găsea afumătoarea: o grotă micuță, pe ai cărei pereți întindeam carnea de șarpe. În podeaua încăperii exista o adâncitură unde ardea un foc din lemne verzi, iar intrarea încăperii era astupată cu bolovani și lut.

— Unchiule, de ce nu putrezește carnea după ce-o afumăm?

Am căzut pe gânduri.

— Nu sunt sigur; știu doar că nu putrezește.

— De unde știi?

— Uite așa, am ridicat din umeri. Probabil că am citit pe undeva.

— Ce-nseamnă „citit”?

— A citi… Ca atunci când stau și citesc *Almanul.*

— *Almanul* spune de ce nu putrezește carnea?

— Nu. Voiam să zic că probabil am citit în altă carte.
— Avem și alte cărți?
Am clătinat din cap.
— Înainte de-a veni pe planeta asta…
— De ce ai venit pe planeta asta?
— Ți-am mai spus… Părintele tău și cu mine am eșuat aici în timpul bătăliei.
— De ce luptă oamenii și drakii?
— E ceva foarte complicat… Am gesticulat în tăcere. Oamenii afirmau că agresorii erau drakii, care ne invadau spațiul. Drakii declarau că agresorii umani amenințau spațiul lor. Care era adevărul?
— Zammis, chestiunea se datorează colonizării planetelor noi. Ambele rase sunt în expansiune și ambele au o tradiție de exploatare și colonizare a planetelor descoperite. Cred că, pur și simplu, în expansiunea asta, ne-am ciocnit unii de ceilalți. Ai înțeles?
Zammis încuviință, apoi se cufundă într-o tăcere binecuvântată, adâncindu-se în gânduri. Principalul lucru pe care-l învățasem de la puști era că nu aveam răspunsuri la toate întrebările lui. Încercam, totuși, o îngâmfare prostească pentru că izbutisem, să-l fac să înțeleagă ce era războiul, preferând să uit de ignoranța mea în legătură cu păstrarea cărnii.
— Unchiule?
— Da, Zammis?
— Ce-i o planetă?

* * *

Pe când vara rece și umedă se apropia de sfârșit, reușisem să ticsim peștera cu lemne pentru foc și alimente conservate. Scăpat de grija aceea, mi-am concentrat eforturile în direcția realizării unei canalizări din lacurile naturale, aflate în sălile mai îndepărtate ale grotei. Cada de baie nu reprezenta o problemă. Umplând un lăcușor cu bolovani fierbinți, apa putea fi adusă la otemperatură acceptabilă — ba chiar

confortabilă. După spălat, apa murdară putea fi evacuată cu ajutorul tulpinilor goale provenite de la o plantă asemănătoare bambusului. Cada putea fi apoi umplută iarăși, dintr-un lac aflat la un nivel superior. Chestiunea era unde să evacuez apa murdară. Unele ramificații ale peșterii aveau găuri în podele. Primele trei asemenea găuri încercate s-au scurs în încăperea noastră principală, inundând pragul mai coborât, de lângă intrare. Cu o iarnă în urmă, Jerry și cu mine ne gândisem să folosim una dintre găurile acelea drept toaletă, clătită după aceea cu apă din lacurile interioare. Bine că nu pusesem proiectul în practică, deoarece nu știam pe unde pot ieși mizeriile.

A patra gaură încercată împreună cu Zammis se vărsa afară, sub intrarea peșterii, pe peretele de stâncă, nu era soluția ideală, totuși era mai bine decât să răspunzi chemării naturii în mijlocul unui viscol presărat cu ace de gheață. Am amenajat gaura ca scurgere atât pentru baie cât și pentru toaletă. După ce ne-am pregătit să ne bucurăm de prima noastră baie fierbinte, mi-am scos veșmintele din piei de șarpe, am încercat apa cu vârful piciorului, apoi am pășit înăuntru.

— Nemaipomenit!

M-am întors către Zammis, care era pe jumătate dezbrăcat.

— Intră, Zammis! E o apă extraordinară!

Puștiul mă privea cu gura căscată.

— Ce s-a întâmplat?

— Unchiule…, ridică el mâna cu trei degete, ce-i aia?

M-am uitat în jos.

— Ah! Am clătinat din cap, după aceea l-am privit pe drak; Zammis, ți-am mai explicat toate astea, nu ții minte? Eu sunt un om.

— Dar *pentru* ce este?

M-am așezat în apa caldă, ascunzând obiectul discuției.

— Folosește la eliminarea deșeurilor lichide… pe lângă alte funcții. Acum, hai intră și spală-te!

Zammis se dezbrăcă, își privi corpul perfect neted, apoi intră în cadă. Se cufundă în apă până la gât, fixându-mă cu ochii lui galbeni.

— Unchiule?
— Da.
— Care *alte?*
Ei bine, i-am explicat lui Zammis. Pentru prima dată, drakul, în loc să-mi accepte, ca de obicei, fiecare afirmație, păru că încearcă să decidă în ce măsură spuneam adevărul. De fapt am rămas cu impresia că puștiul credea că mințeam… probabil pentru că așa și era.
Iarna începu cu o fulguială împinsă de o briză domoală. L-am dus pe Zammis în hățiș, deasupra peșterii. L-am luat de mână și ne-am oprit înaintea mormanului de bolovani de deasupra mormântului lui Jerry. Puștiul își strânse veșmintele înaintea vântului pătrunzător, lăsă fruntea în jos, apoi se întoarse și mă privi în ochi.
— Unchiule, ăsta e mormântul părintelui meu?
— Da, am încuviințat.
Zammis privi iarăși mormântul, după aceea clătină din cap.
— Unchiule, ar trebui să simt ceva?
— Nu-nțeleg, Zammis.
Copilul arătă spre grămada de pietroaie.
— Văd că, aici, tu ești trist. Cred c-ai vrea să fiu la fel. Așa-i?
M-am încruntat, apoi am scuturat din cap.
— Nu! Nu vreau să fii trist. Doream numai să știi unde este.
— Acum, pot pleca?
— Sigur că da… Știi cum să te întorci în peșteră?
— Da. Vreau să fiu sigur că nu-mi mai arde săpunul.
Am privit după pici întorcându-se și dispărând printre copacii golași, după aceea m-am întors iarăși către mormânt.
— Ei, Jerry, ce zici de puștiul tău? A curățat grăsimea din scoici, cu cenușă și apoi a pus o cochilie mare umplută cu apă deasupra focului, ca să fiarbă resturile. Grăsime și cenușă… Uite așa, Jerry, am ajuns să facem săpun. Prima „șarjă” a lui Zammis era să ia pielea de pe noi, dar acum a îmbunătățit tehnologia…
Am privit norii, apoi oceanul, în depărtare se adunau nori joși, întunecați.
— Vezi? Știi ce-nseamnă asta, nu? Un viscol clasa-ntâia.

Vântul se întețise și m-am ghemuit lângă mormânt, punând la loc o piatră care căzuse. Zammis este un puști bun, Jerry. Voiam să-l urăsc… după moartea ta. Voiam să-l urăsc… Am potrivit piatra, după aceea am revenit cu ochii spre ocean: Nu știu cum o să scăpăm de pe planetă, Jerry…

Cu coada ochiului, am întrezărit o mișcare. M-am răsucit către dreapta și m-am uitat peste vârfurile copacilor. O pată neagră se îndepărta rapid pe cerul sur. Am urmărit-o cu privirea până când a dispărut printre nori.

Am ciulit urechile, sperând să aud uruitul unor duze, dar inima îmi bubuia atât de tare încât nu puteam auzi decât vântul. Fusese o navă? M-am ridicat, am făcut câțiva pași în direcția în care dispăruse pata, apoi m-am oprit. Întorcând capul, mi-am dat seama că bolovanii de pe mormântul lui Jerry erau acoperiți deja cu un strat subțire de zăpadă. Am înălțat din umeri si m-am îndreptat spre grotă.

— Probabil n-a fost decât o pasăre…

* * *

Zammis stătea pe culcușul său, împungând cu un ac din os câteva bucăți de piele de șarpe. M-am întins pe patul meu și am urmărit cu privirea fumul șerpuind în direcția crăpăturii din tavan. Fusese o pasăre? Sau o navă? La naiba, îndoiala mă rodea! Toată vara, ideea evadării de pe planetă stătuse ascunsă, îngropată departe de gândurile mele. Acum, mă răscolea iarăși… Să merg din nou sub razele unui soare, să port haine, să simt căldura adevărată a unei locuințe, să mănânc bucate gătite de un *chef*[1]. Să fiu iarăși… printre oameni…

M-am răsucit pe partea dreaptă, fixând peretele. Oameni… Oameni.. Am închis ochii și am înghițit un nod. Fete… Femei… Pe sub pleoape îmi pluteau imagini – chipuri, trupuri, cupluri râzând, dansul de după instrucția de zbor… cum o chema? Dolora? Dora?

Am scuturat din cap, m-am întors și m-am ridicat în capul

[1] Bucătar profesionist.

oaselor, privind focul. De ce trebuia să-mi amintesc toate lucrurile acelea? Tot ceea ce reușisem să îngrop… să uit, năvălea acum.

— Unchiule?

M-am uitat la Zammis. Piele galbenă, ochi galbeni, chip de broscoi, lipsit de nas… Am clătinat din cap.

— Ce-i?

— Nu ți-e bine?

— Ba da. Mă gândeam că astăzi mi s-a părut că văd ceva. N-a fost, probabil, nimic… M-am întins spre foc și-am luat de pe grătar o bucată de șarpe. Am suflat pe ea, după aceea mi-am înfipt dinții în carnea ațoasă.

— Cum arăta?

— Nu știu exact. După cum s-a deplasat, m-am gândit că s-ar putea să fi fost o navă. A dispărut atât de repede, încât n-am putut fi sigur. Putea să fi fost și o pasăre.

— Pasăre?

L-am privit pe puști. Nu văzuse niciodată o pasăre; de fapt, nici eu nu zărisem vreuna pe Fyrine IV.

— Un animal care zboară.

Zammis încuviință:

— Unchiule, pe când strângeam lemne sus, în pădurice, am văzut ceva zburând.

— Ce? De ce nu mi-ai spus?

— Am vrut, dar am uitat…

— Ai uitat? m-am încruntat eu. În ce direcție zbura?

— Într-acolo, arătă Zammis spre fundul peșterii. Se îndepărta de ocean. Lăsă lucrul din mâini: Putem merge să vedem unde s-a dus?

Am scuturat din cap.

— Iarna de-abia începe. Tu nu știi cum este… Putem muri în câteva zile.

Puștiul reîncepu să coasă. O expediție în timpul iernii ar fi însemnat moarte curată. Primăvara însă ar fi fost cu totul altceva. Puteam rezista cu un cort și cu straie duble din piei, cu un strat izolator de puf. Cortul rămânea, totuși, principalul... Trebuia să avem un cort trainic! Zammis și cu mine îl puteam face pe timpul iernii. De asemenea,

rucsacuri… Cizme… Ne trebuiau niște cizme solide. Trebuia să mă gândesc la toate…

Ciudat cum o scânteie de speranță se poate aprinde, întinzându-se până ce distruge toată disperarea! Fusese o navă? Nu știam. Iar dacă fusese o navă, decola sau asoliza? Nu știam… Dacă decola, ne îndreptam în direcția greșită. Pe de altă parte, direcția opusă însemna traversarea oceanului. Așa aveam să străbatem hățișul și să vedem ce se afla dincolo de el.

* * *

Iarna păru că trece repede, cu Zammis ocupându-se de cort și cu mine încercând să redescopăr arta cizmăriei. Am trasat conturul tălpilor noastre pe pieile de șarpe și, după mai multe încercări, am descoperit că fierbând pielea cu gem de fructe, devenea moale și elastică. Din câteva asemenea piei, bine întinse și lăsate la uscat, rezulta o talpă dură și flexibilă. Până când am terminat cizmele lui Zammis, Drakul avea nevoie de o altă pereche.

— Sunt prea mici, unchiule!

— Cum adică, prea mici?

— Mă dor, arătă piciul, îmi strâng degetele.

Am îngenuncheat și, prin cizme, i-am pipăit degetele picioarelor.

— Nu-nțeleg! Au trecut doar douăzeci, hai să zic douăzeci și cinci de zile de când am trasat tălpile… Ești sigur că nu te-ai mișcat, atunci când le-am desenat?

— Nu m-am mișcat, protestă puștiul.

M-am încruntat șim-am ridicat în picioare.

— Ia, scoală-te, Zammis!

Drakul se sculă și veni lângă mine. Creștetul capului său îmi ajungea la mijlocul pieptului, încă șaizeci de centimetri și avea să fie tot atât de înalt cât și Jerry.

— Scoate-le, Zammis, am oftat. O să-ți fac o pereche mai mare… încearcă și tu să nu crești atât de repede…

* * *

Zammis instală cortul în peșteră, puse înăuntru tăciuni încinși, apoi frecă pielea cu grăsime, ca s-o facă impermeabilă. Drakul crescuse iarăși și hotărâsem să nu-i mai fac cizme până nu eram sigur de mărimea exactă. Încercasem să fac o previziune, măsurându-i tălpile din zece în zece zile și trasând un grafic al creșterii. După calculele mele, când avea să se topească zăpada, puștiul avea să aibă niște tălpi de mărimea unor bocanci vânătorești. Până la primăvară, Zammis avea să fie complet dezvoltat. Încălțările cele vechi ale lui Jerry se făcuseră bucățele înainte de nașterea copilului său, însă eu păstrasem resturile. Am folosit tălpile acelea ca să fac trasările, sperând că aveam să fiu norocos.

Eram preocupat de cizmele noi, iar drakul pregătea cortul.

— Unchiule? se întoarse Zammis spre mine.

— Ce-i?

— Existența este primul dat?

— Așa zice Shizumaat, am înălțat eu din umeri. Sunt de acord.

— Dar, unchiule, de unde *știm* noi că existența este reală?

Mi-am lăsat treaba, l-am privit am clătinat din cap și-am reluat cusutul ghetelor.

— Crede-mă pe cuvânt.

— Unchiule, spuse Zammis sardonic, asta nu e cunoaștere; asta este credință.

Am oftat, amintindu-mi de primul meu an la Universitatea Națiunilor — o ceată de adolescenți, flecărind într-un apartament ieftin și experimentând cu băuturi, prafuri și filosofie. La mai puțin de un an pământean, drakul era pe punctul de-a deveni o pacoste intelectuală.

— Și ce-i rău în credință?

— Haide, unchiule, pufni el. *Credință?*

— Ajută pe unii dintre noi de-a lungul acestui spirale încețoșate…

— Spirală?

M-am scărpinat în cap:

— Aceastăspirală muritoare, viața. Shakespeare, mi se pare.

— Nu este în *Alman,* se încrunta Zammis.

— Nu… el, nu. Shakespeare a fost un om.

Drakul se ridică, se apropie de foc și se așeză vizavi de mine.

— *A* fost un filosof, ca Mistan sau Shizumaat?

— Nu. A scris piese… un fel de povești, jucate…

Zammis își frecă bărbia.

— Îți amintești ceva din Shakespeare?

— A fi sau a nu fi, am înălțat eu un deget, aceasta-i întrebarea.

Zammis căscă gura, apoi încuviință din cap.

— Da! Da! A fi sau a nu fi, asta este întrebarea! Ridică brațele: de unde știm noi că afară suflă vântul, când nu suntem acolo, ca să-l simțim? Oceanul continuă, oare, să spumege dacă noi nu-l vedem?

— Da, am încuviințat.

— Dar, unchiule, de unde știm?

— Zammis, l-am fixat cu privirea pe drak, vreau să te întreb ceva. Următoarea afirmație este adevărată sau falsă: *Ceea ce spun acum este fals*.

Puștiul clipi din ochi.

— Dacă este falsă, atunci afirmația este adevărată. Dar… dacă e adevărată… afirmația este falsă… dar… Clipi iarăși, apoi se întoarse și reîncepu să frece grăsime în pereții cortului: O să mă mai gândesc, unchiule…

— Bine, Zammis.

Drakul tăcu vreo zece minute, după aceea reveni.

— Afirmația este falsă!

Am zâmbit.

— Păi, asta spune și afirmația mea. Deci este adevărată, atunci.

M-am oprit, lăsând fraza în aer. Oh, îngâmfare, îi ispitești până și pe sfinți!

— Nu, unchiule. În contextul actual, afirmația este lipsită de sens. Am înălțat din umeri. Vezi, unchiule, continuă el,

afirmația presupune existența unor valori adevărate, care se pot autoexplica, în absența oricăror alte referințe. Cred că logica lui Lurrvena din *Alman* este absolut limpede în privința asta, iar dacă lipsa de sens e echivalată cu falsitatea…

— Mda, bine…, am oftat eu.

— Înțelegi, unchiule, mai întâi trebuie să stabilești contextul în care afirmația ta are sens.

M-am aplecat înainte, m-am încruntat și mi-am scărpinat barba.

— Am înțeles… Vrei să zici că-l puneam pe Descartes înaintea boilor?

Zammis mă privi intrigat, apoi de-a dreptul alarmat, când m-am prăbușit pe așternut, hohotind ca un nebun.

— Unchiule, de ce spița Jeriba are numai cinci nume? Tu spuneai că genealogiile omenești au multe nume…

— Cele cinci nume ale spiței Jeriba, i-am explicat eu, sunt doar niște denumiri cărora purtătorii lor trebuie să le adauge fapte. Faptele sunt importante… nu numele…

— Gothig este părintele lui Shigan, așa cum Shigan e părintele meu.

— Exact. Știi asta din recitări.

— Atunci, se încruntă Zammis, când voi deveni părinte, trebuie să numesc copilul Ty?

— Da! Și Ty trebuie să-și numească urmașul Haesni. Ți se pare ceva nelalocul lui?

— Mi-ar place să-mi numesc copilul Davidge, după tine.

Am zâmbit și-am clătinat din cap.

— Numele Ty a fost slujit de bancheri, negutători, inventatori și… ei bine cunoști și tu recitarea. Numele Davidge n-a fost slujit de atâția. Gândește-te câte va pierde Ty dacă nu va fi Ty.

Drakul se gândi o vreme, apoi încuviință.

— Unchiule, tu crezi că Gothig mai trăiește?

— Da… după câte știu eu.

— Cum arată Gothig?

Mi l-am reamintit pe Jerry vorbind despre părintele său,

Gothig.

— A predat muzica și este foarte puternic. Jerry... Shigan spunea că părintele lui poate îndoi în mâini bare de oțel. Gothig este, de asemenea, foarte demn. Bănuiesc ca acum este și trist. Crede, pesemne, că spița lui Jeriba s-a stins.

Zammis se încruntă și sprâncenele sale galbene se zbârliră.

— Unchiule, trebuie să ajungem pe Drako. Trebuie să-i spunem lui Gothig, că spița nu s-a stins.

— O să ajungem.

Gheața iernii începu să se subțieze, iar cizmele, cortul și rucsacurile erau gata. Aduceam ultimele retușuri noilor haine vătuite. Așa cum Jerry îmi dăduse mie *Almanul* să învăț, acum cubul auriu atârna la gâtul lui Zammis. Drakul scotea cărticica din cutie și-o studia ore întregi.

— Unchiule?

— Da?

— Da ce drakii vorbesc și scriu într-o limbă, iar oamenii în alta?

— Zammis, am râs eu, oamenii vorbesc și scriu în multe limbi. Engleza este una dintre ele.

— Dar oamenii cum vorbesc între ei?

Am înălțat din umeri.

— Nu vorbesc întotdeauna; atunci când o fac folosesc translatori: oameni care pot vorbi ambele graiuri.

— Tu și cu mine vorbim și engleza și draka; înseamnă că suntem translatori?

— Cred c-am putea fi, dacă ai putea găsi un om și un drak care să dorească să discute între ei. Nu uita, este război.

— Cum se va termina războiul, dacă ei nu discută?

— Eu bănuiesc că, în cele din urmă, vor sta de vorbă.

Zammis zâmbi:

— Mi-ar place să fiu translator și să ajut să se termine războiul. Lăsă lucrul din mână și se întinse pe salteaua lui cea nouă. Crescuse atât de mult încât vechea saltea era utilizată drept pernă. Unchiule, crezi că vom găsi pe cineva dincolo de pădericea de sus?

— Așa sper…

— Și dacă găsim, vei veni cu mine pe Drako?

— I-am promis părintelui tău c-o voi face.
— Dar după? După ce-o să recit genealogia, ce vei face?
Am privit îndelung focul…
— Nu știu, am înălțat din umeri în cele din urmă. S-ar putea ca războiul să ne întârzie multă vreme ajungerea pe Drako. Cred că-mi voi relua meseria…
— Dar după aceea?
Zammis se ridică într-un cot.
— O să fii din nou pilot de vânătoare?
— Da. Asta este tot ce știu să fac…
— Și-o să omori draki?
Mi-am lăsat și eu lucrul și l-am privit. De la naufragiul meu și al lui Jerry se schimbaseră multe lucruri – mai multe decât îmi dădusem seama. Am clătinat din cap.
— Nu. Probabil că n-o să mai fiu cadru activ în armată. Poate că voi reuși să mă angajez în flota comercială. Am înălțat din umeri: Poate că armata nu-mi va lăsa de ales.
Drakul se ridică, rămase o clipă nemișcat, apoi se îndreptă către mine și îngenunche pe nisip, lângă culcușul meu.
— Unchiule, eu nu vreau să te părăsesc!
— Nu vorbi prostii! O să fii înconjurat de cei asemenea ție. Bunicul tău, Gothig, frații lui Shigan, copiii lor… treptat, mă vei uita cu totul.
— Dar tu mă vei uita?
Am privit în ochii galbeni, după aceea am întins mâna și-am atins obrazul lui Zammis.
— Nu! Nu te voi uita! Însă ține minte, Zammis: tu ești un drak iar eu sunt un om… iar în partea asta a universului, așa se face împărțirea.
Zammis îmi luă palma de pe obrazul său, îmi desfăcu degetele și le studie:
— Orice s-ar întâmpla, unchiule, nu te voi uita niciodată!

* * *

Gheața se topise, iar Zammis și cu mine stăteam în bătaia stropilor aduși de briză, cu rucsacurile pe spate înaintea

mormântului. Drakul avea aceeași înălțime cu mine, ceea ce însemna că era cu puțin mai înalt decât Jerry. Spre ușurarea mea, cizmele îi veneau bine. Zammis își potrivi mai bine pe umeri rucsacul, apoi se uită către ocean. I-am urmărit privirea, până la talazurile ce spumegau și se izbeau de stânci. M-am întors spre drak.

— La ce te gândești?

Zammis plecă ochii.

— Unchiule, nu mi-am dat seama până acum, dar… o săduc dorul locului ăstuia.

— Prostii! am râs eu. Locul ăsta? De te să-i duci dorul?

— Am învățat multe lucruri aici, răspunse el, revenind cu privirea la ocean. Tu m-ai învățat multe lucruri aici, unchiule. Viața mea s-a petrecut aici.

— Doar începutul, Zammis… Ai toată viața înainte. Am arătat cu bărbia spre mormânt: Spune la revedere.

Drakul se răsuci cu fața spre mormânt, după aceea îngenunche și începu să îndepărteze bolovanii. După câteva clipe, dădu peste mâna cu trei degete a unui schelet. Încuviință, apoi izbucni în plâns.

— Iartă-mă, unchiule, dar a trebuit să fac asta. Până acum, pentru mine nu era decât o grămadă de pietre. Acum, înseamnă mult mai mult.

Puse bolovanii la locul lor și se ridică.

— Ia-o înainte, am ridicat eu capul către pădurice. Te prind din urmă.

— Bine, unchiule.

Zammis porni spre copacii desfrunziți, iar eu am privit mormântul.

— Ce zici de Zammis, Jerry? E mai solid decât erai tu. Cred că șerpii îi fac bine puștiului. Am îngenuncheat lângă movilița, am luat o pietricică și-am pus-o pe grămadă: Cred că asta-i tot!Ori reușim să ajungem pe Drako, ori murim încercând… M-am sculat și m-am uitat înspre ocean: Mda, cred c-am învățat câte ceva aici. Într-un fel, o să-i duc dorul. *Eh-devva sahn, Jeriba Shigan,* am adăugat, ridicându-mi rucsacul pe umeri. Adio, Jerry!

M-am întors și l-am urmat pe Zammis în pădure.

Zilele care au urmat au fost pentru Zammis pline de minunății. Pentru mine, cerul continua să aibă același cenușiu posomorât iar micile variații întâlnite în floră și faună nu erau deloc remarcabile. După ce-am traversat păduricea, am suit, vreme de o zipe o panta lină și am ajuns pe un șes neted și nesfârșit. Ne înfundam până la glezne în niște ierburi purpurii, care ne pătau cizmele în aceeași culoare. Nopțile continuau să fie prea reci pentru umblat, așa încât ne adăposteam în cort. Atât cortul, cât și hainele, impregnate cu grăsime, se comportau perfect, ferindu-ne de ploaia aproape permanentă.

Mergeam de aproape două săptămâni după timpul Fyrinei IV, când am zărit-o. Vui pe deasupra noastră, dispărând dincolo de orizont înainte de-a putea reacționa. Eram sigur că naveta pe care o văzusem ateriza.

— Unchiule! Ne-a observat?

— Nu, am clătinat din cap. Nu cred… Însă ateriza. Înțelegi? Ateriza undeva în fața noastră.

— Unchiule?

— Să nu mai stăm! Ce este?

— Era o navă drakă, sau una de-a oamenilor?

Brusc, m-am potolit. Nu mă gândisem la asta.

— Haide, am fluturat din mână. Nu contează! Oricum, tu mergi pe Drako. Ești necombatant, așa că forțele terriene nu ți-ar putea face nimic, iar dacă sunt draki, ești ca și acasă.

Am pornit mai departe.

— Dar, unchiule, dacă este o nava drakă, ce se va întâmpla cu tine?

— Prizonier de război… am înălțat din umeri. Drakii afirmă că respectă convențiile războiului interplanetar, așa că n-ar trebui să-mi fac griji.

„Pe naiba”, îmi șopti de undeva mintea. Principala problemă era dacă preferam să fiu prizonierul drakilor sau locuitorul permanent al Fyrinei IV. Reflectasem asupra chestiunii de multă vreme.

— Hai, să mărim pasul! Nu știm cât o să facem până acolo; nu știm nici măcar cât va rămâne la sol…

Pune-le pe umeri; lasă-le jos. Cu excepția câtorva pauze, nu ne-am oprit deloc – nici chiar după căderea nopții. Ritmul rapid ne încălzea. Orizontul nu părea să se apropie câtuși de puțin. Cu cât mergeam mai mult, cu atât creierul mi se încețoșa parcă mai tare. După câteva zile, cu mintea tot atât de amorțită ca și picioarele, am căzut, printre buruienile purpurii, într-o groapă. În clipa aceea, m-a străfulgerat o durere în piciorul drept și totul s-a întunecat. Am simțit cum îmi pierd cunoștința și i-am binecuvântat căldura, liniștea și pacea.

* * *

— Unchiule? Unchiule? Trezește-te! Te rog, vino-ți în fire!

Simțeam cum cineva mă pălmuia, deși eram oarecum detașat. Durerea îmi bubui în creier, limpezindu-mă complet. Să fiu al naibii, dacă nu-mi rupsesem piciorul! Am ridicat privirea și-am văzut marginile ierboase ale gropii. Stăteam cu fundul într-o băltoacă de apă. Zammis era ghemuit lângă mine.

— Ce s-a întâmplat?

Puștiul arătă în sus:

— Groapa era acoperită numai cu o crustă subțire de noroi și iarbă. Pesemne că apa a erodat solul pe dedesubt. Ai pățit ceva?

— Piciorul. Cred că mi l-am rupt. M-am rezemat cu spatele de malul noroios. Zammis, va trebui să mergi singur mai departe.

— Nu te pot părăsi, unchiule!

— Dacă te întâlnești cu cineva, îmi poți trimite ajutoare.

— Și dacă apa de aici crește? Zammis îmi pipăi piciorul, până când m-am strâmbat de durere. Trebuie să te scot de aici. Ce trebuie să fac pentru picior?

Avea dreptate. Înecul nu figura în programul meu.

— Ne trebuie ceva rigid. După aceea, îl legi fix de picior, ca să nu se mai miște.

Zammis își scoase rucsacul și, îngenunchind în apă și noroi,

începu să caute prin el, apoi prin cortul pliat. Folosind bețele cortului improviză niște atele și-mi pansă tot piciorul cu fâșii de piele. După aceea, cu alte fâșii, făcu două hamuri și mi le trecu în jurul trupului. Celelalte capete ale hamurilor le fixă după umerii săi. În cele din urmă, se ridică și eu leșinai.

* * *

Eram pe sol, acoperit de cort, drakul mă scutura.

— Unchiule? Unchiule?

— Da? am șoptit eu.

— Unchiule, sunt gata de plecare. Mâncarea este aici, arătă el lângă mine, iar dacă începe ploaia, trage cortul peste tine. O să însemnez drumul ca să-mi fie mai ușor la întoarcere.

— Ai grijă de tine…

— Unchiule, clătină el din cap, să știi că te pot transporta. N-ar trebui să ne despărțim!

— Lasă-mă să mă odihnesc, puștiule. N-aș putea rezista. Găsește pe cineva și întoarce-te. Am simțit cum mi se strânge stomacul iar o sudoare rece mi-a inundat trupul. Hai, du-te!

Zammis își luă rucsacul și se ridică. După aceea, se întoarse și începu să alerge în direcția în care dispăruse naveta. M-am uitat după el până nu l-am mai zărit. Apoi m-am întors cu fața în sus și-am privit norii.

— Erai gata să pui laba pe mine, *kizlode* blestemat, dar nu te-ai gândit la drak… uiți mereu… suntem doi…

Am leșinat, am simțit ploaia pe față, am tras cortul și mi-am acoperit capul. Peste câteva secunde, am leșinat din nou.

* * *

— Davidge? Locotenentul Davidge?

Am deschis ochii și am zărit ceva ce nu mai văzusem de patru ani pământeni: un chip de om.

— Cine ești?

Chipul tânăr, prelung, cu păr blond și scurt, zâmbi:

— Căpitanul Steerman, medic militar. Cum te simți?

— Parcă aș fi fost drogat, am răspuns după ce m-am gândit puțin.

— Ai fost… N-arătai deloc grozav, când te-au adus tipii din echipa de explorare.

— „Echipă de explorare”?

— Cred că nu știi… Statele Unite ale Pământului și Camera Drakă au înființat o comisie mixtă de coordonare a colonizării noilor planete. Războiul s-a terminat.

— S-a terminat?

— Da!

Ceva greu mi s-a ridicat de pe piept.

— Unde-i Zammis?

— Cine?

— Jeriba Zammis, drakul care era cu mine…

— În legătură cu asta, nu știu nimic, înălță medicul din umeri, dar cred că brotacii au grijă de el.

Brotacii… Cândva, folosisem și eu termenul. Auzindu-l din gura lui Steerman, părea nelalocul lui, străin și scârbos.

— Zammis nu este un brotac!

Steerman se încruntă, apoi încuviință:

— Bineînțeles… Așa cum spui tu. Odihnește-te, și mai vin eu peste câteva ore.

— Pot să-l văd pe Zammis?

— N-ai cum, zâmbi el. Ești în drum spre Baza Delphi. Bro… drakul se află probabil în drum spre ai lui.

Clătină încurajator din cap, se întoarse și plecă. Dumnezeule, mă simțeam pierdut. Am privit în jur și mi-am dat seama că mă găseam în salonul infirmeriei unei nave. Ambele paturi de lângă mine erau ocupate. Bărbatul din dreapta mea pufni și reluă lectura unei reviste. Cel din stânga mă privi cu ură:

— ’Te naibii de lingău de brotaci! exclamă el și-mi întoarse spatele.

* * *

Eram din nou printre oameni; dar cu mult mai singur decât

fusesem vreodată. *Misnuuram va siddeth,* după cum remarcase Mistan, în *Alman,* din perspectiva calmă a unui trecut apus de opt sute de ani.

„Singurătatea este un gând – nu este impusă; este o stare pe care ți-o zidești singur.”

Jerry clătină atunci din cap, mă ațintí cu un deget galben și spuse: *„Davidge…, pentru mine, singurătatea este o neplăcere – un lucru lipsit de importanță, care trebuie evitat, dacă se poate, dar de care nu trebuie să te temi. Cred că tu ai fi gata să alegi moartea, decât să fii singur cu tine însuți.”*

Migmmram yaa va nos misnuuram van dunos. „Voi, cei care sunteți singuri cu voi înșivă, veți fi mereu singuri chiar și între ceilalți.” Tot Mistan…

La prima vedere, afirmația pare o contradicție, însă testul vieții o dovedea cumplit de adevărată. Eram un străin printre ai mei, datorită unei uri pe care n-o împărțeam cu ei și datorită unei iubiri care, lor, le părea străină, imposibilă, perversă. „Pacea gândului despre alții apare doar la mintea împăcată cu sine.” Același Mistan… De nenumărate ori, în timpul călătoriei spre Baza Delphi, stând în salon, după aceea în decursul eliberării mele din slujbă, am dus mâna la piept, spre *Almanul* care nu mai era acolo. Ce se întâmplase cu Zammis? Forțele terestre nu erau interesate, iar autoritățile drake nu voiau să spună nimic – nu era treaba mea.

Foștii piloți reprezentau o pacoste pentru oficiile de angajări, și nu exista niciun post liber – mai ales pentru un pilot care nu mai zburase de patru ani, avea un picior șubred și era lingău de brotaci. „Lingău de brotaci”, ca invectivă, avea impactul unor termeni intrați deja în istorie:eretic, homo, iubitor de negri – o chintesență a tuturor.

Aveam de primit patruzeci și opt de mii de credite, pentru cei patru ani petrecuți pe Fyrine IV, așa încât banii nu constituiau o problemă. Problema era ce aveam să fac cu mine… După ce mi-am pierdut vremea prin Baza Delphi, am plecat spre Pământ și, timp de câteva luni, am fost angajat de o mică editură, ca să traduc manuscrise în drakă. Se

părea că drakii deveniseră mari amatori de westernuri.
— Sus mâinile, *naagusaat!*
— *Nu Geph,* șerifule!
Bang, bang! Pistoalele fulgerară și *kizlode shaddsaat* mușcă *thessa.*
Am părăsit slujba.

* * *

În cele din urmă, mi-am sunat părinții.
„De ce n-ai făcut-o până acum, Willy? Ne-am și speriat...
Am avut câteva treburi de aranjat, tată... Nu, nu tocmai...
Bine, înțelegem, băiete... trebuie să fi fost îngrozitor...
Tată, aș vrea să vin acasă pentru o perioadă..."

Am știut că făceam o greșeală întorcându-mă acasă, chiar înainte de-a da banii pe vechiul monomobil electric. Simțeam nevoia unui cămin — dar nu era cel pe care-l părăsisem la optsprezece ani. Mă îndreptasem într-acolo, pentru că altundeva n-aveam unde merge.
Am condus singur în noapte, folosind numai drumurile vechi, pe care se auzea doar bâzâitul motorului. Noaptea de decembrie era senină și prin capota din plastic a mașinii puteam zări stelele.
În amintirile mele se iviră Fyrine IV, oceanul furios, vânturile veșnice. Am oprit pe dreapta și-am stins farurile. Peste câteva minute, ochii mi s-au obișnuit cu întunericul și am ieșit afară, trăgând portiera după mine. Cerul Kansasului era imens, iar stelele păreau îndeajuns de aproape ca să le pot atinge. Zăpada îmi scârțâi sub picioare și-am privit în sus, încercând să caut Fyrine printre miile de astre vizibile.
Fyrine se găsește în Pegas, însă ochii mei nu erau îndeajuns de antrenați ca să descopere calul înaripat dintre stelele înconjurătoare. Am ridicat din umeri și, simțind un fior m-am hotărât să mă întorc în mașină. Când am pus mâna pe portieră, am zărit în nord, atârnând chiar deasupra orizontului, o constelație pe care am recunoscut-o: Dragonul.

Era orientat cu capul în jos, cu coada răsucită în jurul Ursei Mici Eltanin. Nasul Dragonului este steaua de baștină a drakilor. A doua planetă a ei era Drako, căminul lui Zammis.

Farurile unui automobil care se apropia mă orbiră, și m-am răsucit spre el în clipa când s-a oprit. Geamul din partea șoferului se deschise și cineva întrebă dinăuntru:

— Ai nevoie de ajutor?

— Nu, mulțumesc. Priveam stelele… am arătat cu mâna.

— E o noapte grozavă, nu?

— Da.

— Sigur n-ai nevoie de ajutor?

— Nu, mulțumesc, am scuturat din cap… adică stai! Unde-i cel mai apropiat astroport comercial?

— Cam o oră de mers, tot înainte, în Salinas.

— Mulțumesc!

Am văzut un braț fluturând pe geam, apoi automobilul porni. M-am uitat încă o dată către Eltanin[2] și m-am întors în mașină.

* * *

Peste șase luni stăteam înaintea unei porți străvechi, cioplită în piatră, întrebându-mă ce naiba căutam acolo. Drumul până la Drako, numai cu pasageri draki în ultima lui parte, îmi demonstrase adevărul cuvintelor lui Namvaac: „Adesea, pacea este doar un război fără luptă.” Aprobările oficiale îmi dădeau dreptul să călătoresc spre planetă, dar birocrații draki își perfecționaseră stilul cu mult înaintea primei ieșiri a omului în spațiu. Am amenințat, mituit și completat formulare; am fost verificat și reverificat pentru boli, contrabandă, motive ale vizitei; am completat alte formulare, le-am completat încă o dată pe primele, am mituit iarăși; și am așteptat, am așteptat, am așteptat…

Pe navă, am rămas majoritatea timpului în cabină, însă pentru că stewarzii draki refuzaseră să mă servească, am

---

[2]Gamma Draconis, stea din Constelatia Draco. Era stea polară in vremea Egiptului Antic.

mers în salonul navei, ca să iau mesele. Stăteam singur, ascultând comentariile legate de mine, purtate la alte mese. Mă gândisem că linia minimei rezistențe era să pretind că nu înțelegeam discuțiile. Dintotdeauna, se considerase că oamenii nu vorbeau draka.

— Trebuie oare să mâncăm laolaltă cu scursoarea *Irkmaan?*

— Uită-te la el! Ce piele pătată în alb… și smocul ăla care-i duhnește pe cap… Puah! Ce onoare?

Am strâns din dinți și mi-am pironit privirea în farfurie.

— E o sfidare a *Almanului,* ca legile universului să fie într-atât de strâmbe încât să producă asemenea creatură!

M-am întors și i-am fixat pe cei trei draki așezați vizavi de mine, apoi am replicat în drakă:

— Dacă bătrânii spiței voastre s-ar fi gândit să-l învețe pe *kiz-ul s*atului să folosească anticoncepționale, voi nici măcar n-ați fi existat.

Am continuat să mănânc, în vreme ce doi dintre draki se luptau să-l țină în scaun pe al treilea.

Pe Drako n-a fost nicio greutate să găsesc reședința Jeriba. Problema era cum să intru. Proprietatea era înconjurată de un zid înalt din piatră, iar de la poartă puteam zări clădirea imensă descrisă de Jerry. L-am spus paznicului porții că voiam să-l văd pe Jeriba Zammis. Paznicul mă privi, după aceea intră într-o nișă din spatele porții. Peste câteva clipe, din clădire ieși un alt drak, traversând grăbit pajiștea întinsă. Încuviință spre paznic și se opri înaintea mea. Semăna leit cu Jerry.

— Tu ești *Irkmaanul* care a cerut să-l vadă pe Jeriba Zammi?

Am aprobat din cap:

— Zammis trebuie să vă fi povestit despre mine. Sunt Willis Davidge.

— Eu sunt Estone Nev, fratele Iui Jeriba Shigan, replică drakul, privindu-mă cu atenție. Părintele meu, Jeriba Gothig, dorește să te vadă.

Se întoarse brusc și se îndreptă spre clădire. L-am urmat, în culmea fericirii la gândul reîntâlnirii cu Zammis. Am

ignorat peisajul din jur, până când am fost introdus într-o încăpere spațioasă, cu un plafon boltit, din piatră. Jerry îmi spusese că reședința avea o vechime de patru mii de ani. Acum îl credeam. Când am intrat, un alt drak s-a ridicat și s-a îndreptat spre mine. Era bătrân, dar l-am recunoscut imediat.

— Sunteți Gothig, părintele lui Shigan.

Ochii galbeni mă studiară.

— Tu cine ești, *Irkmaan?* Ridică o mână ridată, cu trei degete. Ce știi despre Jeriba Zammis și de ce vorbești graiul drak cu accentul și stilul copilului meu, Shigan? De ce ai venit aici?

— Vorbesc astfel draka, deoarece așa m-a învățat Jeriba Shigan.

Bătrânul drak înclină capul într-o parte, mijind ochii.

— L-ai cunoscut pe copilul meu? Cum?

— Nu v-a relatat expediția de explorare?

— Mi s-a spus că Shigan, copilul meu, a fost ucis în bătălia de la Fyrine IV. Asta s-a întâmplat acum șase ani de-ai noștri. Tu ce vrei, *Irkmaan?*

M-am uitat de la Gothig la Nev. Drakul mai tânăr mă privea la fel de suspicios. M-am întors iarăși spre Gothig.

— Shigan n-a fost ucis în bătălie! Împreună, am naufragiat pe Fyrine IV și-am trăit acolo un an. Shigan a murit, dând naștere lui Jeriba Zammis. După încă un an, expediția mixtă de explorare ne-a găsit și…

— Destul! Ajunge, *irkrnaan!* Ai venit aici după bani. Să folosești influența mea în concesii comerciale… sau de ce?

— Unde-i Zammis? m-am încruntat.

Ochii bătrânului se umplură de lacrimi.

— Nu există niciun Zammis, *Irkmaan.* Spița Jeriba s-a sfârșit odată cu moartea lui Shigan!

Am holbat ochii, clătinând din cap.

— Nu-i adevărat! Știu asta! Eu l-am crescut pe Zammis… expediția nu v-a adus la cunoștință nimic?

— Hai, *Irkmaan,* spune ce vrei de fapt! N-o să-mi pierd toată ziua cu tine!

L-am privit atent pe Gothig. Era limpede, nu primise nicio

informație din partea expediției. Autoritățile drake îl luaseră pe Zammis… și puștiul se evaporase. Lui Gothig nu i se spusese nimic. De ce?

— Eu am fost cu Shigan, Gothig. De la el am învățat graiul vostru. Când Shigan a murit, născându-l pe Zammis, eu…

— *Irkmaan,* dacă nu spui ce vrei de fapt, o să-i cer iui Nev să te azvârle afară! Shigan a murit în bătălia de la Fyrine IV. Flota drakă ne-a anunțat după numai câteva zile…

— Atunci, Gothig, am scuturat eu din cap, spuneți-mi de unde cunosc genealogia Jeriba? Vreți s-o recit?

— Zici că știi genealogia Jeriba? pufni Gothig.

— Da!

— Atunci, spune-o!

Am inspirat adânc și am început. Când ajunsesem la a suta și șaptezeci și treia generație, Gothig îngenunchease, împreună cu Nev, pe podeaua de piatră. Au rămas așa trei ore, cât am recitat. După ce-am terminat, Gothig și-a plecat fruntea și a plâns.

— Da, *Irkmaan,* da… Tu trebuie să-l fi cunoscut pe Shigan. Da… Mă privi apoi cu ochii mari, plini de speranță: Spui că Shigan a continuat spița… că l-a născut pe Zammis?

Am încuviințat.

— Nu știu de ce n-ați fost anunțat de expediție…

Gotnig se ridică în picioare și se încruntă.

— Vom afla noi, *Irkmaan*… cum te numești?

— Davidge. Willis Davidge.

— Vom afla noi, Davidge!

Gothig m-a găzduit în casa lui, ceea ce era un mare noroc, pentru ca nu-mi mai rămăseseră decât o mie o sută de credite. După o serie de investigații, Gothig ne-a trimis pe Nev și pe mine la Camera Centrală din Sendievu, cel mai important oraș de pe Drako. Am aflat ca spița Jeriba era influentă și obstacolele birocrației au fost reduse la minimum. În cele din urmă, am fost îndreptați spre reprezentantul Comisiei Mixte de Explorare, un drak pe nume Jozzdn Vrule. Acesta ridică ochii de pe scrisoarea pe care mi-o dăduse Gothig și se încruntă:

— De unde ai asta, *Irkmaan?*

— Mi se pare că-i semnată…

Drakul se uită la scrisoare, apoi la mine.

— Spița Jeriba este una dintre cele mai respectate pe Drako. Zici că Jeriba Gothig ți-a dat scrisoarea?

— Sunt sigur ca așa am spus, de altfel află că mi-am simțit și buzele mișcându-se.

— Sunteți cei care dețineți datele și informațiile referitoare la expediția de explorare de pe Fyrine IV, interveni Nev. Vrem să știm ce s-a întâmplat cu Jeriba Zammis!

Jozzdn se încruntă iarăși, plecându-și ochii asupra scrisorii.

— Estone Nev, este adevărat că ești întemeietorul spiței tale?

— Da!

— Vrei să-ți acoperi spița de rușine? De ce te-ai însoțit cu acest *Irkmaan?*

Nev înălță buza superioară și-și încrucișa brațele.

— Jozzdn Vrule, dacă într-un viitor apropiat dorești să mai umbli ca o ființă liberă pe planeta aceasta, ar fi în interesul tău să-ți potolești gura și să-ncepi să-l cauți pe Jeriba Zammis.

Jozzdn Vrule își examină degetele, după aceea îl privi pe Nev.

— Bine, Estone Nev! Mă ameninți pentru că nu-ți dezvălui adevărul. Vei afla că adevărul este o amenințare și mai mare. Mâzgăli ceva pe o bucată de hârtie și i-o întinse: O să-l găsești pe Jeriba Zammis la adresa asta. Și vei blestema ziua în care ți-am dezvăluit-o…

* * *

Am intrat în spitalul de arierați mintali cu o senzație de greață. De jur împrejurul nostru, drakii priveau în gol, urlau, făceau spume la gură sau se comportau ca niște creaturi inferioare. După ce am ajuns acolo, ni s-a alăturat și Gothig. Directorul ospiciului se încruntă la noi și clatină din cap spre Gothig.

— Întoarce-te acum, cât mai este posibil, Jeriba Gothig!

Dincolo de ușa aceasta te așteaptă numai durere și mâhnire.

Gothig îl înșfacă de piepții veșmântului.

— Ascultă-mă, nenorocitule: Dacă Jeriba Zammis este aici, adu-l imediat! Altfel, vei simți toată puterea spiței Jeriba abătută asupra țestei tale de imbecil!

Directorul înălță fruntea, strâmbă din buze, apoi încuviință.

— Foarte bine! Foarte bine, *kazzmidth*pompos! Am încercat să protejăm reputația spiței Jeriba. Am încercat! Dar acum o să vezi... încuviință din nou și-și umezi buzele: Da, bogătan liberal ce ești, acum osă vezi. Scrise câteva rânduri pe o hârtiuță și-o întinse lui Nev. Îmi pierd funcția, dându-vă asta, dar luați-o! Da, luați-o! Priviți ființa aceea căreia îi spuneți Jeriba Zammis. Uitați-vă la ea și plângeți!

Jeriba Zammis stătea pe o banca de piatră și privea pământul, ignorând copacii și iarba din jur. Ochii nu-i clipeau, mâinile nu i se clinteau. Gothig se încruntă spre mine, dar n-aveam vreme pentru el.

M-am îndreptat către Zammis.

— Zammis, mă recunoști?

Drakul își adună gândurile dintr-un milion de locuri și ridică ochii săi galbeni, fixându-mă. N-am zărit niciun semn de recunoaștere.

— Cine ești?

Am îngenuncheat, l-am apucat de brațe și l-am scuturat.

— La naiba, Zammis, nu mă recunoști? Sunt unchiul tău! Îți aduci aminte? Unchiul Davidge...

Drakul se foi pe bancă, apoi clătină din cap, înălță un braț și făcu semn unui infirmier.

— Vreau să merg în cameră. Te rog, lasă-mă să mă duc în cameră.

M-am ridicat și l-am prins de piepții halatului.

— Zammis, sunt eu!

Ochii galbeni mă priveau goi și lipsiți de viață. Infirmierul își coborî mâna pe umărul meu.

— Lasă-l, *Irkmaan!*

— Zammis! m-am întors către Nev și Gothig: Spuneți ceva!

Infirmierul scoase din buzunar un baston și-l pocni sugestiv în palmă.

— Lasă-l, *Irkmaan!*

— Explică despre ce-i vorba! interveni Gothig.

Infirmierul ne privi pe rând, apoi se uită la Zammis.

— Asta -- creatura asta -- a venit la noi, predicând dragoste -- auzi, *dragoste* — față de oameni! Asta nu-i o perversitate măruntă, Jeriba Gothig! Guvernul dorește să vă protejeze de scandal. Ați dori ca spița lui Jeriba să fie târâtă în așa ceva?

— *Kizlode* blestemat, am izbucnit eu, ce i-ai făcut lui Zammis? Șocuri? Droguri? I-ai amorțit mintea?!

Drakul pufni, după aceea clătină din cap:

— Tu, *irkmaan,* nu-nțelegi… El n-ar fi fericit ca *Irkmaan vul* – iubitor de oameni. Noi ne străduim ca el să poată trăi în societatea drakă. Crezi că nu-i bine?

M-am uitat la Zammis. Îmi aminteam prea bine tratamentul primit din partea semenilor mei…

— Nu… Nu cred că nu-i bine… Pur și simplu, nu știu!

— Vă rog să înțelegeți, Jeriba Gothig, continuă infirmierul. Nu putem supune spița Jeriba unei asemenea dizgrații. Nepotul vostru este aproape vindecat și, în curând, va începe un program de reeducare. Peste mai puțin de doi ani, veți avea un nepot demn de-a continua descendența Jeriba. Credeți că nu-i bine?

Gothig clătină din cap. M-am ghemuit lângă Zammis și l-am privit în ochi. M-am întins și i-am apucat palma dreaptă.

— Zammis!

Puștiul se uită în jos, coborî mâna stângă, luă palma mea și-i răsfiră degetele. Le numără unul câte unul, apoi mă privi în ochi și-mi examină iarăși palma.

— Da… Le numără din nou: Unu, doi, trei, *patru-cinci!* Mă privi în ochi: Patru, cinci!

— Da! Da! am încuviințat eu.

Zammis îmi duse mâna la obrazul lui și-o strânse.

— Unchiule… unchiule! Nu ți-am spus că n-o să te uit niciodată?!

* * *

N-am numărat anii care au trecut. Aveam iarăşi barbă, când am îngenuncheat, înveşmântat în piei de şarpe, lângă mormântul prietenului meu, Jeriba Shigan. Lângă mormântul său se afla cel al lui Gothig, vechi de patru ani. Am înlocuit câţiva bolovani şi-am mai adăugat alţii. Strângându-mi bine hainele în jurul trupului, m-am aşezat şi-am privit oceanul. Talazurile continuau să se spargă sub acoperişul negru-cenuşiu al norilor. În curând, avea să vină îngheţul. Mi-am privit mâinile, zgâriate şi ridate, apoi m-am uitat la mormânt.

— N-aş fi putut rămâne cu ei în colonie, Jerry... Nu mă înţelege greşit; e frumos acolo. Foarte frumos. Însă priveam mereu pe fereastră, vedeam oceanul şi mă gândeam la peşteră. Într-un fel, sunt singur. Dar e bine. Ştiu cine şi ce sunt, Jerry, şi asta-i ceea ce contează, nu?

Am auzit un zgomot. M-am ghemuit, mi-am pus palmele pe genunchii slăbiţi şi m-am sculat. Drakul venea dinspre colonie, cu un copil în braţe.

Mi-am frecat barba.

— Eh, Ty, deci ăsta-i primul tău copil?

Drakul încuviinţă.

— Unchiule, aş fi fericit dacă l-ai învăţa ceea ce trebuie învăţat: descendenţa, *Almanul* şi despre viaţa pe Fyrine IV, planeta noastră căreia îi zicem acum *Prietenia.*

Am luat copilul în braţe. Mâinile grăsuţe cu câte trei degete fluturară prin aer, apoi îmi înhăţară haina.

— Da, Ty, este un Jeriba... M-am uitat la Ty: Ce mai face părintele tău?

— Aşa şi aşa, înălţă drakul din umeri. Îţi doreşte numai bine.

— La fel şi lui! Zammis ar trebui să iasă din... capsula aia cu aer condiţionat şi să revină la viaţa sănătoasă din peşteră. I-ar face bine...

— O să-i spun, unchiule, zâmbi Ty, aprobând din cap.

M-am ciocănit cu degetul în piept.

— Uită-te la mine! Mă vezi bolnav?

— Nu, unchiule.

— Spune-i lui Zammis să-l dea afară pe doctorul ăla şi să vină aici, în peşteră, auzi?

— Da, unchiule, zâmbi iarăși Ty. Ai nevoie de ceva?

Am încuviințat și mi-am scărpinat ceafa.

— Hârtie igienică… Doar doua suluri. Poate și vreo doua sticle de whisky… ba nu. Lasă whisky-ul. O să aștept până ce Hasni asta mic împlinește un an… Numai hârtie igienică.

Ty făcu o plecăciune.

— Bine, unchiule, și fie ca multe dimineți să te găsească sănătos.

— O să mă găsească, am fluturat din mână nerăbdător. Numai să nu uiți de hârtia igienică!

— Nicio grijă, unchiule, se înclină iarăși Ty.

După aceea, se întoarse și porni prin pădurice spre colonie. Gothig pusese banii și mutase toată spița și spițele înrudite pe Fyrine IV. Am locuit și eu cu ei, un an, dar apoi m-am întors în peșteră. Am strâns lemne, am afumat carne de șarpe și-am rămas acolo peste iarnă. Zammis mi l-a încredințat pe micuțul Ty, să-l cresc în peșteră, iar acum Ty mi-l adusese pe Haesni. M-am uitat la pici:

— Copilul tau se va numi Gothig, apoi…

Am privit cerul și-am simțit lacrimile pe obraji, *„apoi, copilul lui Gothig se va numi Shigan*”…

Am scuturat din cap și m-am îndreptat spre poteca ce avea sa ne coboare la intrarea locuinței din peșteră.